

Pacifisme

De wil om te ontwapenen zodat iedere mens van oorlogen gevrijwaard wordt en er wereldwijd vrede heerst.

Een historisch overzicht van de Vredesbeweging

1815 – 1830

Oprichting van de eerste vredesorganisaties in de Angelsaksische landen als reactie op de verwoestingen die de legers van Napoleon alom in de wereld aanrichtten. The New York Peace Society in 1815 en door smelting met andere organisaties verruimd tot American Peace Society, in 1828. The Society for the Promotion of Permanent and Universal Peace, in 1816. In 1819 in Engeland de English Peace Society. Plaatselijk kleine vredesgroepen van Quakers, doopsgezinden, liberalen en socialisten. De achtergrond van deze groepen was zo verschillend dat van samenwerking geen sprake was.

1848

De eerste vredesverenigingen, met protestantse inslag, die aan het begin van de 19de eeuw in Engeland en de V.S. opgericht worden, zien het internationaal recht als de beste manier om internationale geschillen te beslechten. Op hun congressen (waarvan deze in Brussel) wordt gepleit voor de oprichting van een confederatie van naties, het gebruik van arbitrage en de ontwikkeling van een internationaal recht. Zogenaamde defensieve of 'rechtvaardige' oorlogen worden gedoogd. Dit pacifisme geniet de steun van economen die voorstander zijn van de vrijhandel. Ze zien de vrijhandel als middel om de onderlinge economische afhankelijkheid tussen landen te vergroten.

Congrès van de Amis de la paix universelle, Brussel. Het eerste congres van de vredesbeweging georganiseerd op het Europees continent verzamelt pacifisten en economen. Ze pleiten voor algemene ontwapening en de eliminering van de oorzaken van oorlog via een aantal politieke en economische maatregelen, waaronder vrije handel.

De vrees voor een nakende oorlog versterkt de ontwikkeling van het pacifistische en antimilitaristische gedachtegoed.

1862

Verzet tegen de versterking van de forten van Antwerpen. Het besluit om de forten van Antwerpen uit vrees voor een invasie van Frankrijk, leidt tot het ontstaan van een antimilitaristische beweging in het Noorden van het land

1867

De Ligue Internationale de la paix et de la liberté, opgericht in Genève, maakt deel uit van een stroming die pacifisme linkt aan politieke en sociale eisen. Ze draagt ook de idee uit van een Verenigde Staten van Europa. Bekende figuren zoals Victor Hugo, Garibaldi of Bakoenin sluiten zich aan en onder de stichters vinden een aantal Belgen, zoals de liberaal Auguste Couvreur (1827 – 1894). De Belgische afdeling verenigt liberaal-demo-

craten, vrijmetselaars (vaak gelieerd aan de VUB) en leden van de Ligue de l'Enseignement. Zij ijveren voor de uitbreiding van het stemrecht, de uitbouw van openbaar onderwijs en de gelijke behandelingen van alle burgers.

Oprichting van de Ligue Internationale et permanente de la Paix, door Frédéric Passy (1822 – 1912). Frédéric is een politicus die actief is op internationale vredescongressen.

Vanaf de 19de eeuw gaat het antimilitarisme van radicaal links gepaard met het in vraag stellen van de gevestigde orde. De patriottische heldenmoed wordt verworpen ten gunste van internationale arbeidssolidariteit en algemene stakingen moeten een halt toeroepen aan de oorlog. Ook de rol van het leger in het neerslaan van stakingen wordt bekritiseerd, vooral na 1886. Nog voor de Frans-Pruisische oorlog wordt de ongelijkheid van de dienstplicht aan de kaak gesteld. Tot 1909 steunt de legerdienst op het principe van de loting, maar wie het zich kan permitteren kan een plaatsvervanger betalen. De bourgeoisiejongeren ontsnappen systematisch aan de legerdienst terwijl de rest van het volk de "Moedbelasting" betaalt. Dit systeem stuit op hevige protest bij de Belgische Werkliedenpartij en de Socialistische Jonge Wacht. De strijd tegen de Moedbelasting, die tegelijk gevoerd wordt met de strijd voor het algemeen stemrecht, kadert in het verlangen naar democratische ontvoogding van de arbeidersklasse.

Sedert de 19de eeuw kanten pacifisten zich tegen de expansiedrang van naties dmv militaire of economische overheersing. De Frans-Pruisische oorlog wordt al aan de kaak gesteld als een uiting van imperialisme.

19 juli 1870 tot 10 mei 1871

Frans-Pruisische oorlog. Het conflict draait uit op een nederlaag voor Frankrijk en de annexatie van Elzas-Lotharingen door het Duitse keizerrijk, dat aan het einde van de oorlog gecreëerd wordt.

De Ligue de la Paix et de la Liberté verandert achtereenvolgens in Société française des amis de la paix en in Société française pour l'arbitrage entre nations.

De verhalen over de Krim-oorlog (1855) en de Frans-Duitse oorlog van 1870 heeft aanleiding tot een sterke groei van de vredesgroepen.

Na 1870 krijgen de eerste vredesorganisaties ook de steun van progressieve liberalen, juristen en socialisten. De strijd voor vrede gaat gepaard met het aanpakken van de oorzaken van conflicten. Daarom moet geijverd worden voor democratie, gelijkheid, rechtvaardigheid en de emancipatie van de volkeren. Van bij het begin pleiten pacifisten voor hervormingen zoals het algemeen stemrecht, gratis onderwijs, betere arbeidsvoorwaarden, de afschaffing van de doodstraf, enz. Vrouwen spelen een belangrijke rol bij de vredesopbouw. Pacifisme en feminisme gaan vaak hand in hand.

Deze democratische bekommernissen verklaren waarom het pacifisme een bredere weerklank heeft bij links. Het socialistische antimilitarisme ontwikkelt zich al gauw tot een strijd voor de vrede. De socialisten zijn ervan overtuigd dat internationale vrede niet mogelijk is zonder een vrije, solidaire en rechtvaardige samenleving. Zich baserend op de door Marx gedefinieerde voorwaarden voor universele vrede, m.n. de afschaffing van het kapitalisme, pleiten de communisten voor de invoering van een staatsocialisme dat garant moet staan voor de vrede.

1873

Oprichting van het Instituut voor Internationaal Recht op initiatief van de jurist en diplomaat Gustave Rolin

Jaequemyns (1835 – 1902). Samengesteld uit specialisten in internationaal recht wil hij het instituut deze juridische discipline bevorderen en bijdragen aan de veralgemening van het gebruik van internationale arbitrage.

Arbitrage en internationaal recht worden beschouwd als manieren om vrede te stichten, alsook om de economische belangen van staten te bevorderen, want oorlog belemmert de handel. Vredesonderhandelingen tussen machtige naties gaan gepaard met de verdeling van de wereld in koloniale rijken.

1885

Oprichting van Het Mundaneum (of Palais mondial) in Brussel. Pleit voor het delen en verspreiden van kennis vanuit een cité mondiale, toegewijd aan de vrede.

1887

Oprichting van de Association de la paix par le droit. Doel : het bestuderen en populariseren, meer bepaald bij jongeren, van juridische oplossingen voor internationale conflicten. Talrijke vooraanstaande figuren van het juridisch pacifisme van voor 1914 zijn erbij betrokken.

Ontstaan van het Esperanto vanuit het idee dat een nieuwe internationale taal de volkeren in staat moet stellen elkaar beter te begrijpen. Het Esperanto is nauw verbonden met de vredesbeweging en krijgt snel het voorrecht om een internationale taal te worden. Andere internationale talen zijn IDO en Volapuk.

1889

Oprichting van de Société Belge de l'arbitrage et de la paix, door Henri La Fontaine (1854 – 1943) en Auguste Couvreur (1837 – 1849), als Belgische afdeling van de International Peace and Arbitration Association in Londen. Het gaat om de eerste pacifistische vereniging van enige omvang in België. Haar activiteiten bestaan uit het propageren van arbitrage, de oprichting van een internationaal tribunaal, het ontwikkelen van het internationaal recht en ontwapening.

De interparlementaire Unie brengt de leden van verschillende nationale parlementen bijeen die voorstander zijn van vrede via arbitrage en ontwapening, teneinde druk te kunnen uitoefenen op regeringen om internationaal recht en arbitrage te bevorderen. De Belg Auguste Beernaert (1829 – 1912) is de eerste voorzitter van de Unie.

Oprichting van de Société française pour l'arbitrage entre nations, door Frédéric Passy

1891

Oprichting van het Internationaal Bureau voor de Vrede, bedoeld als koepelorganisatie voor alle vredesverenigingen in de wereld. Doel is meer gewicht in de schaal kunnen leggen t.o.v. de politieke machthebbers.

1894

Congres van het Internationaal Bureau voor de Vrede, in Antwerpen

1896

Oprichting van de Alliance universelle des femmes pour la paix par l'éducation. Streeft ernaar om de ideeën van vrede, broederschap en arbitrage te promoten in alle milieus, maar vooral in scholen.

Sommige Vredesorganisaties zetten volop in op educatie als beste middel om mentaliteiten te wijzigen. Enerzijds strijden zij voor de leerplicht, er van uitgaand dat kennis een voorwaarde is voor vrede. Anderzijds voeren ze gericht acties om de vrede te bevorderen, voornamelijk op scholen. De leden van de Ligue de l'enseignement zijn betrokken bij de eerste vredesorganisaties. Tegen het einde van de 19de eeuw wordt educatie het speerpunt van de opkomende pacifistische vrouwenverenigingen. De Alliance belge des femmes pour la paix par l'éducation en de Belgische Vrouwenraad pleiten voor een pacifistische opvoeding en introduceren een dag van de vrede op de scholen.

Het antimilitarisme is een verwerping van het leger en de waarden die het belichaamt, alsook van de verheerlijking van de oorlog. Het antimilitarisme wijkt evenwel soms af van zuiver pacifistische intenties. Het verzet tegen de versterking van de forten van Antwerpen had bijgedragen tot het ontstaan van de Vlaamse identiteit. Een andere vorm van antimilitarisme situeert zich in de sfeer van de klassenstrijd en kan op bijval rekenen binnen het opkomende socialisme en van sommige anarchisten. Het leger wordt beschouwd als een wapen ten dienste van de bourgeoisie dat gebruikt wordt om stakingen neer te slaan. Ook de onrechtvaardigheid van de dienstplicht door loting (in voege tot in 1909) wordt aangeklaagd. De Belgische Arbeiderspartij en de Socialistische Jonge Wacht ijveren voor de afschaffing van dit systeem dat bemiddelde Belgen de kans geeft om zich te laten vervangen. Katholieke conservatieven kanten zich dan weer tegen de modernisering van het leger en de uitbreiding van de dienstplicht omdat ze de kazerne beschouwen als een oord van verderf.

1899

Eerste internationale Vredesconferentie in Den Haag. Mondt uit in een conventie voor de vreedzame oplossing van conflicten en in de oprichting van het Permanent Hof van Arbitrage in Den Haag.

1901

Eerste Nobelprijs voor de Vrede, zoals bepaald in het testament van Alfred Nobel (1833 – 1896). Beloont "de persoon of de gemeenschap die het meest of het best bijgedragen heeft tot de toenadering tussen de volkeren, tot de afschaffing of de reductie van permanente legers, tot het samenbrengen en het verspreiden van de vredesgedachte"

1906

Oprichting van de Belgische afdeling van de Alliance universelle des femmes pour la paix par l'éducation

1913

Eerste Nationale Congres voor de Vrede, in Brussel.

In het kielzog van voornoemd congres oprichting van een Permanente delegatie van de Belgische vredesverenigingen die de acties van de Belgische pacifisten moet coördineren.

Tot aan W.O.I kent België kwa geweldloosheid geen traditie van betekenis, afgezien van enkele initiatieven van de Quakers in de 19de eeuw en later van anarchisten en radicale socialisten.

1914

28.06 Moord in Sarajevo op de troonopvolger van Oostenrijk, aartshertog Frans-Ferdinand. Ontketent een oorlog zonder voorgaande, gebaseerd op de brede militaire bondgenootschappen die op het einde van de 19de eeuw tot stand waren gekomen.

29.07 Protestmeeting tegen de oorlog bij een vergadering van het Internationaal Socialistisch Bureau. De Franse socialist Jean Jaurés (°1859), gekend om zijn pleidooien voor de vrede, geeft er zijn laatste redevoering.

30.07 Bijeenkomst van een 50-tal Europese pacifisten te Brussel, na een oproep van Henri La Fontaine in zijn hoedanigheid van voorzitter van het Internationaal Bureau voor de Vrede, om een manifest voor vrede op te stellen, gericht aan de Europese regeringsleiders.

31.07 Jean Jaurés wordt vermoord

Einde van de International Peace and Arbitration Association

Einde van de Alliance universelle des femmes pour la paix par l'éducation

Einde van de Permanente delegatie van de Belgische vredesverenigingen.

1915 – 1917

De socialistische internationalisten die trouw blijven aan hun anti-oorlogsstandpunt, waaronder Camille Huysmans) houden congres in Zimmerwald (1915), Kiental (1916) en Stockholm (1917) om zich te verzetten tegen de oorlog. Ze veroordelen er de deelname van socialistische partijen aan regeringen van nationale eenheid in de diverse oorlogvoerende landen. Zimmerwald betekent het eerste internationaal gedragen verzet van de arbeidersklasse tegen een conflict dat enkel de belangen van de imperialistische naties dient.

1918

Einde W.O.I. Wordt beschouwd als de eerste 'totale oorlog' uit de geschiedenis, vanwege het aantal dodelijke slachtoffers (18 miljoen), het toenemend gebruik van technologie en wetenschappelijke innovaties (luchtvaart, oorlogstuig, gifgassen, enz), het inschakelen van de volledige economie ten gunste van de oorlogspanningen, en de rol van de burgers die nu op allerlei manieren betrokken waren (bezetting, bombardementen, propaganda, enz). Het geweld, de omvang en de intensiteit ervan zorgen voor een massale verwerping van de oorlog, samengevat in de slogan 'Nooit meer oorlog'. Dit conflict heeft een enorme invloed op de vredesbeweging en leidt tot de opkomst van een radicaal pacifisme dat zich verzet tegen elke vorm van oorlog.

1919

Oprichting van de Volkenbond. Het verdrag van Versailles dat een einde maakt aan de Eerste W.O., voorziet sancties tegen Duitsland (territoriale inperkingen en sancties tegen Duitsland (territoriale inperkingen en economische schadevergoedingen), en de creatie van een Volkenbond, een supranationale organisatie die de vrede in de wereld moet vrijwaren.

De hang naar sociale vooruitgang komt eveneens tot uiting in het actiegebied van internationale instellingen die opgericht worden in het kader van de Volkenbond.

Oprichting van de Volkenbondagentschap, de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO of International Labour Organisation) als uitvloeisel van de vredesonderhandelingen na de Eerste Wereldoorlog.

Oprichting van de Mouvement international de la réconciliation (MIR) of International Fellowship of Reconciliation (IFOR), een christelijk-protestants geïnspireerde organisatie voor geweldloosheid.

De pacifisten verdubbelen hun inspanningen. Zo lanceren de Socialistische Vooruitziende Vrouwen campagnes tegen oorlogsspeelgoed. Onderwijzersverenigingen verzetten zich tegen de patriottische en militaristische cultuur die in stand gehouden wordt via het onderwijs. Er wordt extra aandacht besteed aan de inhoud van schoolboeken. Ook de Volkenbond spant zich hard in om de ideeën van vrede en arbitrage te promoten in de scholen.

Ook W.O.I en de opkomst tijdens het interbellum van het fascisme worden beschouwd als een uiting van imperialisme. Socialisten en communisten nemen het voortouw tegen het fascisme, dat zowel in Italië als in Duitsland staat voor een expansiepolitiek op grond van de suprematie van één volk en zijn recht om anderen uit te buiten.

Tijdens het interbellum versterkt de stroming voor geweldloosheid zich met de oprichting van het MIR en de IRG. Hoewel ze weinig leden hebben, zijn ze zeer actief, voornamelijk in de strijd voor de erkenning van het statuut van gewetensbezwaarde. Ze steunen de jonge Belgen die vervolgd worden wegens dienstweigering en de buitenlandse deserteurs die zich verschuilen in België.

1920

Oprichting van de Internationale Commissie voor Intellectuele Samenwerking, onder auspiciën van de Volkenbond

1921

Oprichting van War Resisters' International (WRI), een radicale pacifistische beweging met een humanistisch en libertair karakter, dat opkomt tegen het leger en voor dienstweigering, gebaseerd op de volgende verklaring: »Oorlog is een misdaad tegen de mensheid. We zijn daarom vastbesloten om geen enkele vorm van oorlog te ondersteunen en te streven naar het verwijderen van alle oorzaken van oorlog. « Gebruikt als symbool het 'gebroken geweer'

16.10 Betoging in La Louvière, van het gebroken geweer, georganiseerd door de Socialistische Jonge Wacht, naar aanleiding van een aantal botsingen tussen revanchistische patriotten en socialistische militanten. Het antimilitarisme is versterkt door het trauma van W.O.I en stimuleert het fenomeen van de dienstweigering wegens gewetensbezwaar. De socialistische oudstrijders en de Socialistische Jonge Wacht pleiten voor verzoening met de vroegere vijand en voor de heropleving van de Internationale van arbeiders. De betoging van La Louvière weerspiegelt deze nieuwe pacifistische bezieling en populariseert het symbool van het gebroken geweer.

1922

Een beweging ter ondersteuning van de Volkenbond ligt aan de basis van talrijke verenigingen waaronder de Union Belge pour la Société des Nations. Veel pacifisten stellen zich echter vragen bij de macht van de Volkenbond die te veel afhankelijk is van de staten. Sommigen willen er een internationaal leger aan verbinden.

Installatie van het Permanent Hof van Internationale Justitie.

1923

Oprichting van de Mouvement des Chevaliers de la paix vanuit een perspectief van verzoening.

Aansluiting van pacifisten uit Antwerpen en Brussel bij de MIR.

Oprichting van een afdeling in België van de WRI, met een tak in Brussel en in Antwerpen.

1924

Lola M. Lloyd en Rosika Schwimmer ontwerpen een plan voor de creatie van een Wereld Constituerende Vergadering waarvan de leden, gekozen door de volkeren van de wereld, een wereldgrondwet zouden opstellen.

Publicatie 'Krieg dem Kriege (oorlog aan de oorlog) door Ernst Friedrich (1894 - 1967) waarin hij de verschrikkingen van de Eerste Wereldoorlog aanklaagt. Reeds in zijn vroege jaren was hij betrokken bij de proletarische jeugdbeweging. In 1911, na het afbreken van een stage als een printer, werd hij lid van de Sociaal Democratische Partij (SPD). In 1916 sloot hij zich aan bij de jeugd van de militaristische arbeiders en werd hij tot de gevangenis veroordeeld na een daad van sabotage in een bedrijf van militair belang. Als een leidende figuur van »jeugdanarchisme« vocht hij tegen militarisme en oorlog, tegen willekeurige actie van politie en justitie. In 1919 nam hij het jeugdcentrum van de »Free Socialist Youth« (FSJ) in Berlijn over en veranderde het in een ontmoetingsplaats van anti-autoritaire jeugd en revolutionaire kunstenaars. Naast het organiseren van tentoonstellingen reisde hij door Duitsland en gaf openbare lezingen voor het lezen van anti-militaristische en liberale auteurs zoals Erich Mühsam, Maxim Gorki, Fjodor Dostojewski en Leo Tolstoj. In de jaren twintig was de pacifist Ernst Friedrich al bekend in Berlijn vanwege zijn boek 'War against War!' Toen hij zijn Anti-War Museum op 29, Parochial Street opende. Het museum werd een centrum van culturele en pacifistische activiteiten totdat het werd verwoest door de nazi's in maart 1933 en de oprichter werd gearresteerd. Friedrichs boek »War against War!« (1924) is een schokkend prentenboek dat de verschrikkingen van de Eerste Wereldoorlog documenteert. Het maakte hem een bekende figuur in en buiten Duitsland. Dankzij een gift kon hij een oud gebouw kopen in Berlijn, waar hij het »First International Anti-War Museum« oprichtte. Na al eerder in de gevangenis te hebben gezeten, werd Friedrich financieel geruïneerd toen hij in 1930 opnieuw werd veroordeeld. Toch wist hij zijn kostbare archief naar het buitenland te brengen.

1925

Protocol van Genève verbiedt het gebruik van chemische en biologische wapens. Is tot stand gekomen onder impuls van de Volkenbond. Verbiedt het gebruik van verstikkende en toxische of soortgelijke gassen, en van bacteriologische middelen. Het voorziet echter geen enkel internationaal controlemechanisme.

Oprichting van het eerste anti-oorlogsmuseum, door Ernst Friedrich.

1928

Afsluiten van het Briand-Kellogg-pact. Genoemd naar de Franse en Amerikaanse ministers van Buitenlands zaken Aristide Briand (1862 – 1932) en Frank Kellogg (1856 – 1937). Wordt ondertekend door 63 landen. Ver-

biedt het aanwenden van oorlog voor het beslechten van internationale geschillen. Bedoeling is de Europese detente te versterken en de positie van Frankrijk t.o.v. een herstellende Duitsland te verbeteren.

1929

Het Briand-Kellogg-pact raakt door de beurscrash en de daaropvolgende economische crisis + de opkomst van nationalistische stromingen al in vergetelheid.

De Belgische Werkliedenpartij gebruik n.a.v. de parlamentsverkiezingen gebruik van het figuurtje 'Petit Pierre' het kind dat moet opgevoed of beschermd worden, om de gruwel van de oorlog aan te klagen.

1930

In Diksmuide wordt een vredesmonument opgericht ter ere van de Vlaamse soldaten die sneuvelden tijdens de Eerste W.O. en staat symbool voor het in de loopgraven ontstane Vlaamse antimilitarisme, één van de fundamenteën van de Vlaams-nationalistische beweging.

In de jaren '30 ontstaan in België meerdere pro-Europese verenigingen (Bloc d'action européenne, Union Jeune-Europe). De idee om een Verenigde Staten van Europa te creëren vindt zijn oorsprong in de 19de eeuw en is de weerspiegeling van een verlangen naar duurzame vrede. Het Europese federalisme kan slechts een stap zijn op weg naar een mondiaal federalisme.

1932 – 1934

Internationale ontwapeningsconferentie door de Volkenbond, in Genève. De onderhandelingen draaien op niets uit, o.m. wegens de terugtrekking uit de conferentie in 1933 van Duitsland en de herbewapening van dat het land het jaar erop.

Oproep van Henri Barbusse (1873 – 1935) en Romain Rolland (1866 – 1944), twee Franse schrijvers die bekend staan om hun pacifistische standpunten, roepen op tot organisatie van een anti-oorlogscongres in Amsterdam dat zal uitmonden in de oprichting van een Wereldcomité voor de Strijd tegen de imperialistische Oorlogen.

1933

Het Wereldcomité voor de Strijd tegen Imperialistische Oorlogen smelt samen met Europees Congres tegen Fascisme en Oorlog dat plaatsvindt in de zaal Pleyel in Parijs, tot het Comité Amsterdam – Pleyel.

Proces tegen 2 Belgische anarchisten Léo Campion en Hem Day (pseudoniem voor Marcel Dieu) wegens legerdienstweigering. Ze hadden hun militaire dienst al vervuld, maar weigeren nu om opnieuw aan te sluiten bij hun eenheid en om hun militair boekje terug te sturen naar de minister van Defensie. Ze beschouwen de oorlog als "een misdaad tegen de mensheid. Hoe verachtelijk en afschuwelijk is de oorlog". Ze weigeren hierop in te gaan en worden opgesloten. Hun gerechtelijke vervolging en hun hongerstaking in de gevangenis, zorgen ervoor dat de publieke opinie gemobiliseerd wordt in het voordeel van beide dienstweigeraars. Uiteindelijk worden ze vrijgelaten en uit het leger gezet wegens oneervol gedrag. Krijgt veel aandacht in de binnen- en buitenlandse pers. Albert Einstein. Hij verblijft tussen 1911 en 1936 geregeld in België en bepeit er o.a. de zaak van Hem Day en Léo Campion bij Koning Albert I.

03/ De SA, vernietigt het Anti-War Museum en Friedrich wordt gearresteerd tot het einde van dat jaar

1936

Oprichting van Rassemblement universel de la Paix (RUP), een brede coalitie van communistische strekking. Organiseert in Brussel een universeel congres voor ontwapening en ter versterking van de Volkenbond met 5000 afgevaardigden van 40 internationale organisaties.

Gandhi neemt trainingen geweldloosheid onderkend op in satyagraha-campagnes (dit zijn campagnes van burgerlijke ongehoorzaamheid; Satyagraha staat voor kracht van de ziel of morele kracht). Zijn trainingen bestaan uit gesprekken over de betekenis en de discipline van geweldloosheid, waaraan hij later een dag vasten ter zelfreiniging toevoegde. Gandhi benadrukt dat wie deelneemt aan burgerlijke ongehoorzaamheid, geweldloosheid dient te accepteren als een filosofie en niet louter als een tactiek voor actie. Hij vreest dat zij die niet echt in geweldloosheid geloven wanneer ze geconfronteerd worden met geweld, tot een gelijkaardige reactie zullen verleid worden.

Ernst Friedrich is na zijn vrijlating met zijn gezin naar België geëmigreerd en richt in Brussel »II. Anti-oorlogsmuseum «. op. Als het Duitse leger België binnen marcheerde sluit hij zich aan bij het Franse verzet. Na de bevrijding van Frankrijk wordt hij Frans staatsburger en lid van de Socialistische Partij.

Oprichting Ligue Belge contre le racisme et l'antisémitisme, n.a.v. de Spaanse burgeroorlog en de toename van het fascisme in België.

1937

De WRI lanceert de Rassemblement contre la guerre, een poging om een verenigd front van Belgische pacifisten te vormen.

1938

30.09 Ondertekening Verdrag van München tussen Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, Nazi-Duitsland en Italië om de vrede in Europa te garanderen een verdrag tussen Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, Nazi-Duitsland en Italië en over de toekomst van Tsjecho-Slowakije. Tsjecho-Slowakije zelf is niet aanwezig. Met het verdrag wordt de agressieve annexatie door Adolf Hitler van het Tsjechische Sudetenland door de grote mogendheden geaccepteerd. Chamberlain verwachtte dat met Sudetenland de annexatiehonger van Hitler gestild zou zijn.

Het fenomeen van dienstweigering op grond van gewetensbezwaar duikt in België op tijdens het interbellum. Het gaat om 2 types van weigering, de ene is politiek, de andere meer filosofisch. Eerst zijn er de dienstweigeraars, vnl jonge Vlaams-nationalisten, die weigeren de rangen te vervoegen van een leger dat in hun ogen staat voor de Franstalige overheersing (zoals Bertin Fermont in 1931). Het Vlaams-nationalistische antimilitarisme is ontstaan in de loopgraven van W.O.I. Het hekelt de organisatie van het leger en het gebruik van het Frans door leidinggevende militairen. Er ontstaat een antipatriottisch gevoel jegens de Belgische staat. Oudstrijdersverenigingen en de Vlaamse katholieke beweging zijn felle tegenstanders van het militarisme. De IJzertoren staat symbool voor dit zowel pacifistische als flamingante antimilitarisme. Er zijn ook een aantal socialisten die toegewijd zijn aan het arbeiders-antimilitarisme. Daarnaast zijn er de gewetensbezwaarden. De militaire dienst beschouwen ze als een voorbereiding op oorlog en verzetten zich hiertegen door te weigeren om 'te leren doden' en /of door de militaire organisatie te contesteren. Dit is de logica waarop dienstweigeraars, gewetensbezwaarden en ook bepaalde deserteurs, zich beroepen. Bij hen behelst de weigering van de dienstplicht eerder een moreel verzet. Het betreft vnl jonge christenen (zoals Maurice Larock in 1925) die trouw aan zijn principes van het evangelie, maar ook enkele geweldloze libertariërs (zoals Marcel Dieu en Léo Champion in 1933). Gaandeweg wordt de onvoorwaardelijk eerbied voor het leven het leitmotiv van de jonge gewetensbezwaarden. In de aanloop naar W.O.II transformeert het antimilitarisme van de socialisten in een strijd tegen het fascisme.

Van meetaf aan wordt dienstweigering systematisch veroordeeld en met gevangenisstraffen beteugeld. Tijdens het interbellum stelt een deel van de publieke opinie dienstweigering gelijk met antipatriottisme. Toch worden de gewetensbezwaarden gesteund door diverse vredesorganisaties, oudstrijdersverenigingen en de politici die aan de basis liggen van de eerste wetsvoorstellen tot erkenning van het statuut van gewetensbezwaarde.

1940

W.O. II. het Permanent Hof van Internationale Justitie stopt zijn activiteiten.

1942

Ontstaan van het Nonviolent Action Committee van het Fellowship of Reconciliation, dat teams traint voor antiracistisch en antimilitaristisch werk. Uit dit comité groeit het Congress of Racial Equality (CORE). <http://www.congressofracialequality.org>

Vaststelling van het handvest van de ILO in de Verklaring van Philadelphia. De Internationale Arbeidsorganisatie ontving in 1969 de [Nobelprijs voor de Vrede](#).

Oprichting van du Comité de Défense des Juifs, n.a.v. 100 dagen (17 konvoeien) deportatie van Joden

1945

Oprichting Pax Christi www.paxchristi.net www.paxchristi.be door Marthe Dortel-Claudot en bisschop Pierre-Marie Théas. Streeft naar verzoening tussen Frankrijk en Duitsland op het moment dat W.O.II nog niet over was, met als basis de bergrede. Begint kort na de oorlog met het organiseren van bedevaarten naar Lourdes.

Einde W.O. II. Meer dan 50 miljoen doden, de meest moorddadige oorlog uit de geschiedenis. Voor het eerst vallen meer burgerslachtoffers dan militairen. Uitmondend in een Koude Oorlog, vormt W.O. II een nieuw keerpunt voor de vredesbeweging. Het droppen van de atoombommen in Hiroshima en Nagasaki, doet de vredesbeweging aanhoudend oppositie voeren tegen de atoombommen.

Core organiseert als eerste geweldloosheidstrainingen voor deelname in de burgerrechtenbeweging. De gebruikte methodes zijn een voorafspiegeling van wat in hedendaagse trainingen gebruikt wordt: rollenspelen, sociodrama, groepsbesluitvorming en actie als trainingssituatie. Naarmate burgerlijke ongehoorzaamheid een cruciaal onderdeel van de burgerrechtenbeweging wordt, worden trainingen ontwikkeld met rollenspelen en het ondertekenen van een belofte geweldloos te blijven.

Ondertekening van het Handvest van de Verenigde Naties (VN) door 51 landen. Wordt beschouwd als de opvolger van de Volkenbond. De VN moet de vrede en het respect voor de mensenrechten in de wereld garanderen. De ILO wordt een agentschap van de VN. In opvolging van de Commissie voor Intellectuele Samenwerking creëert de VN de UNESCO, ter bevordering van de samenwerking tussen naties, wat wetenschap, cultuur en educatie betreft.

Oprichting van Stop War, een geweldloze pluralistische beweging met christelijke inslag, door kunstenaar en filantroop Antoine Allard. Doel : atoomvrije zones tot stand brengen, in afwachting van een volledige ban op kernwapens. Ze is anti-Atlantisch en ijvert voor de ontvoogding van de koloniën, de ontwapening en de samenwerking tussen de naties. Om aan de vrede te bouwen brengt de beweging originele voorstellen aan (een nationaal park voor de bescherming van kinderen, wereldfederalisme,....)

Er ontstaat een globalistische beweging waarin plan van Lola M.Lloyd en Rosika Schwimmer worden overgenomen. Aan de Universiteit van Chicago komt voor het allereerst een Comité voor de bevordering van een Grondwet van de Wereld bijeen.

1946

De VN richt het Internationale Gerechtshof op in de plaats van het Permanent Hof van Internationale Justitie dat tegelijk officieel ontbonden wordt. Het hof werd opgericht door middel van Resolutie 9 van de Veiligheidsraad. In Resolutie 11 en Resolutie 58 werden verder de voorwaarden gesteld aan Zwitserland en werd besloten dat ook Zwitserland als niet VN-lid partij werd van het Hof.

Labour-parlements lid Henry Osborne stelt zichzelf tot doel om een Wereld Constituerende Vergadering bijeen te roepen aan de hand van de voorstellen van Lolla M. Lloyd en Rosika Schwimmer. Kruistocht voor de Wereldregering, een populaire kruistocht voor de beweging van de Wereldregering, ondersteunt de parlementariër en zijn vrienden. De beweging groeit. Van 13 tot 16 oktober 1946 ontmoeten deze 'internationale federalisten' elkaar in Luxemburg en nemen ze de naam 'Beweging voor een wereldwijde federale regering' aan.

Met de compensatie die Ernst Friedrich uit Duitsland krijgt, kan hij een stuk grond kopen in de buurt van Parijs, waar hij het Ile de la Paix oprichtte, een centrum voor vrede en internationaal begrip waar Duitse en Franse jongerengroepen elkaar konden ontmoeten.

Het Vlaams-nationalistische pacifisme heeft aan geloofwaardigheid ingeboet door de collaboratie van een aantal van zijn vertegenwoordigers.

1947

Het Europese project van voor de oorlog richt zich op nu op de economie, met de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS)

Oprichting van "Het Onderzoekscentrum en Mondialistische Expressie", door Robert Sarrazac die militair verantwoordelijk is voor de 'Service Information Germany' in Frankrijk. De ideeën vliegen in Frankrijk waar Robert Sarrazac, toen militair en verantwoordelijk voor de "Service Information Germany", samen met 2 vrienden. Hij initieert een netwerk van een 20-tal kameraden : "Het menselijke front van de wereldburgers".

5 federalistische organisaties ontmoeten elkaar in Asheville, North Carolina, en komen overeen een Union of World Federalists te vormen.

Oprichting van de Universele Beweging voor een Wereldconfederatie, door 51 organisaties, in Montreux, Zwitserland.

Oprichting Mouvement Chrétien pour la Paix (MCP). <http://www.paves-reseau.be> Is de erfgenaam van de Mouvement des Chevaliers de la paix.

De VN richt een vredesmacht op, de 'Blauwhelmen'

Eerste Wereldjeugdfestival, georganiseerd door de Wereldfederatie van de Democratische Jeugd (WFDY) www.wfdy.org, een organisatie met communistische inslag. Doel : internationale toenadering tussen jongeren bevorderen.

Door een geweldloze actiemethode toe te passen, levert Gandhi een grote bijdrage aan het proces tot de onafhankelijkheid. Hierdoor wordt geweldloosheid ook in de V.S. en in Europa heel wat populairder. Voor sommigen vloeit geweldloosheid voort uit de naleving van religieuze of morele geboden (het christelijke 'Gij zult niet doden', Oosterse filosofieën, enz). Anderen beschouwen het als een methode voor politieke en sociale

actie en laten zich inspireren door concepten als burgerlijke ongehoorzaamheid of geweldloos verzet, ontwikkeld door schrijver en filosofen als Etienne de Boétie, William Godwin, Henri-David Thoreau, Léon Tolstoj).

1948

Oprichting van Rassemblement des femmes pour la paix (RFP, door gewezen weerstandsvrouwen en militanten van de Belgische Communistische Partij. Opvolger van de Union des femmes. Doel : een pluralistische massabeweging uitbouwen. Is actief rond heel wat thema's binnen de brede vredesbeweging (verzet tegen de NAVO, tegen de oorlogen in Korea en Vietnam en tegen bewapening. Zet zich in voor sociale rechtvaardigheid, democratie en feministische strijd.

25.05. Garry Davis, Amerikaanse piloot in de oorlog, kondigt aan zijn Amerikaanse nationaliteit af te geven en verklaart zich wereldburger. Hij vestigt zich in een preciaire tent op het voorplein van het Palais de Chaillot in Parijs, het tijdelijke hoofdkwartier van de Verenigde Naties. Hij wordt bezocht door de grote intellectuelen van de tijd: Albert Camus, André Gide, Sartre, André Breton, de Abbé Pierre, etc.

08 Wereldcongres van Intellectuelen voor de Vrede, in Wroclaw in de Volksrepubliek Polen, van waaruit een permanent comité voortkomt. De Franse schrijver en dichter Louis Aragon koos de duif uit een serie van lithografieën van Pablo Picasso om te prijken op een affiche voor het eerste Congres van de Wereldvrede.

09 De 'Beweging voor een wereldwijde federale regering' houdt een tweede internationale conferentie in Luxemburg. Ze roept op tot herziening van het Handvest van de Verenigde Naties. Het creëert een internationale stuurgroep om alle acties ten gunste van de grondwetgevende vergadering te coördineren.

19/11 in het Palais de Chaillot onderbreken Robert Sarrazac en Garry Davis de Algemene Vergadering van de VN om de democratisering en supranationaliteit van de VN te eisen. We, the people, want the peace which only a world government can give. The sovereign states you represent divide us and lead us to the abyss of total war."

09/12 Goedkeuring in een VN-vergadering, van het Verdrag inzake de voorkoming en de bestraffing van genocide, kortweg het Genocideverdrag of de Genocide-Conventie, Het ontwerpverdrag was opgesteld door de Poolse jurist Raphael Lemkin, die als eerste in 1944 het begrip genocide had gedefinieerd.

10/12 Ondertekening van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Zodra de Verenigde Naties, een commissie voor de mensenrechten hadden geïnstalleerd, begon die aan de taak die haar als de belangrijkste was opgedragen: de opstelling van een mensenrechtenverklaring met een universele strekking. Er vormde zich een kerngroep onder leiding van de Amerikaanse presidentsweduwe Eleanor Roosevelt. Een van haar verdiensten was het prestige dat ze genoot bij de Russen. De aanvankelijke kleine redactiegroep werd eind 1947 uitgebreid, met leden uit meer dan een dozijn landen waaronder naast westerse landen ook de Sovjet-Unie, Chili, Mexico en de Republiek China. Eleanor Roosevelt koesterde de hoop dat na de intensieve voorbereiding het ontwerp niet veel meer dan een hamerstuk zou zijn. Dat viel tegen. In totaal 86 vergaderingen wijdden de VN binnen twee maanden aan het ontwerp. Roosevelt wilde geen uitputtende opsomming, maar een minimumverklaring waarover iedereen het eens kon worden. Een van de waarnemers zei: 'We worden het eens over de rechten op voorwaarde dat niemand vraagt waarom. Kwesties als abortus, de doodstraf, het klachtrecht, de rechten van minderheden en de vrijheid van drukpers zijn uitvoerig besproken maar uiteindelijk omwille van de consensus weggelaten. Even voor middernacht op 10 december kon in Parijs de Algemene Vergadering van de VN de verklaring aannemen. De stemverhouding was 48 voor, 0 tegen en 8 onthoudingen (Zuid-Afrika, Saudi-Arabië en zes landen in de invloedssfeer van de Sovjet-Unie).

1949

01 Opening van The International Registry of World Citizens in 40 landen, door Garry Davis. Meer dan 750 000 individuen registreren zich.

Oprichting van de NAVO. De toetreding van België tot de NAVO wordt bekritiseerd door de Jongsocialisten, de Jongcommunisten en Provo.

15.05 De pacifistisch activist en gewetensbezwaarde René Bovard wordt de internationale secretaris van de Citizens of the World. Hij delegeert zijn functie aan Gérard Horst (later bekend als André Gorz), gevestigd in Parijs met het Franse secretariaat. De meeste registratieaanvragen komen uit de drie verslagen Europese landen Duitsland, Oostenrijk en Italië.

De strijd voor het recht om dienst te weigeren herneemt in België met de zaak Jean Van Lierde (socialist, tegelijk trouw aan de christelijke principes van het evangelie en voortrekker van geweldloosheid). N.a.v. zijn 3de proces publiceert hij "Pourquoi je refuse d'être soldat". Na meerdere maanden gevangenis (tussen 1949 en 1951) krijgt hij toestemming om zijn militaire dienstplicht om te zetten in mijnarbeid, een soort voorloper van de latere burgerdienst. Pas in 1964 erkent de Belgische wet het statuut van gewetensbezwaarde, waarmee een einde gemaakt wordt aan ongeveer 30 jaar van parlementaire debatten. De brede politieke en sociale steun die Jean Van Lierde genoot tijdens zijn opeenvolgende gevangenisstraffen heeft bijgedragen tot de erkenning van het statuut van gewetensbezwaarde. Eerst geldt de toekenning van het recht op dienstweigering enkel omwille van filosofische, religieuze of morele redenen, gebaseerd op het respect voor het principe van geweldloosheid. Later wordt het gewetensbezwaar uitgebreid met motieven van humanitaire, politieke en sociale aard. De wet legt de gewetensbezwaarden een burgerdienst op die langer duurt dan de dienstplicht. Eerst is de burgerdienst beperkt tot de civiele bescherming, later kunnen gewetensbezwaarden zich ook ten dienste stellen van de volksgezondheid, cultuur en internationale samenwerking. Zowat 33 000 jongeren nemen het statuut van gewetensbezwaarde aan tot het in 1994 zijn bestaansreden verliest als gevolg van de afschaffing van de dienstplicht.

Oprichting van de Belgische Unie Voor de Vrede (BUVV) – Union Belges de la Paix (UBDP) als Belgische afdelingen van de Wereldvredeesraad, vanuit het permanent comité van Intellectuelen voor Vrede. Voert in België grote campagnes voor het verbod op kernwapens (de Oproep van Stockholm), voor ontwapening, tegen de oorlog in Korea, tegen de herbewapening van Duitsland,....

Oprichting van de Union Liégeoise pour la Défense de la Paix (ULDP). Heeft sterke banden met de Socialistische mutualiteit en vooral met de vakbond. Eén van de oprichters is vakbondsman René Klutz.

Veroordeling Jacques Van Lierde (1926 – 2004) doet de strijd voor de erkenning van een statuut voor gewetensbezwaarden heropleven.

Oprichting van Fondation à Paris du Mouvement contre le Racisme, l'Antisémitisme et pour la Paix (MRAP), n.a.v. de jodenvervolgung in W.O.II. De vorig jaar gestarte publicatie Droit et Liberté wordt het orgaan van du MRAP.

1950

Het permanent Comité uit het Wereldcongres van Intellectuelen voor de Vrede, wordt Wereldvredeesraad. Ze verenigt 140 landen en wil de mondiale publieke opinie gunstig stemmen tegenover het Sovjet Russisch

buitenlands beleid van vreedzame co-existentie. Ze lanceert de 'Oproep van Stockholm', een petitie tegen atoomwapens waarin wereldwijd 500 miljoen handtekeningen worden verzameld.

Met de Koude Oorlog in volle gang, zijn de Citizens of the World/Citizens du Monde in verval. Horst wordt ontslagen op 24 april. Davis keert terug naar de Verenigde Staten op 20 mei, een paar dagen voor het begin van de Korea-oorlog

04/12 Formeel werd 10 december tot Internationale Dag van de Mensenrechten uitgeroepen door de Algemene Vergadering van de VN. De Universele Verklaring kwam in het Guinness Book of Records als 's werelds meest vertaalde document.

Oprichting van Union des Juifs contre le Racisme, l'Antisémitisme et pour la Paix, door J. Weinreb.

Na W.O. II spitsen de educatieprojecten zich toe op verzoening en op bewustheid over dekolonisatie of ontwikkeling.

Het anti-imperialisme spitst zich toe op de Koude oorlog en de dekolonisatie. O.m. de BUVV protesteert tegen de deelname van westerse landen aan de oorlogen in Korea en Vietnam, en steunt de onafhankelijkheidsstrijd in Algerije en Congo.

195...

Vestiging van het secretariaat van het Mouvement Chrétien pour la Paix, in Luik. Wordt één van de voornaamste vredesbewegingen in Wallonië. Ze is progressief, oecumenisch en geweldloos, ijvert voor de internationale solidariteit en respect voor de mensenrechten. Organiseert heden vooral geweldloze acties en opleidingen.

Vanaf de jaren '50 krijgt de vredesbeweging een nieuwe dimensie. Ze werkt rond Oost-West-toenadering, het evenwicht tussen Noord en Zuid, de ontwikkeling van de Derde Wereld, de steun aan de nationale bevrijdingsstrijd en de verdediging van de mensenrechten.

1951

Het Europese project van voor de oorlog richt zich nu op de economie, met de Europese Gemeenschap van Kolen en Staal (EGKS) en op de oppositie tegen het Oostblok.

1952

Ondertekening van het verdrag voor Europese Defensiegemeenschap. Krijgt tegenstand van de Belgische pacifisten en communisten die zich verzetten tegen oorlog en tegen de creatie van een Europees leger.

1953

04.09 Oprichting van the World Government of the World Citizens, door Garry Davis, met om de fundamentele mensenrechten verder te bevorderen.

1954

Oprichting officiële Belgische afdeling van de MIR. Geleidelijk vestigen zich regionale comités in Wallonië en Brussel (maar niet in Vlaanderen)

De Europese Defensiegemeenschap wordt afgevoerd.

Oprichting door Garry Davis van The World Service Authority als de uitvoerende en administratieve instantie van de overheid, die zijn eigen wereldpaspoorten uitgeeft.

1955

Een betoging op 8 augustus in Hiroshijima tegen het gebruik van atoombommen, n.a.v. de 10de verjaardag van het afwerpen van de eerste atoombom op die stad, wordt besloten met het zonden van een resolutie naar de conferentie die te Genève wordt gehouden over het vredelievend gebruik van de atoomenergie (Bron : Het Laatste Nieuws, 9 augustus)

1956

Garry Davis gebruikt zijn wereldpaspoort voor het eerst tijdens een reis naar India in 1956 en zou naar verluidt in sommige landen zijn toegelaten om het te gebruiken.

1957

Oprichting Europese Economische Gemeenschap (EEG) met het idee dat de economische afhankelijkheid nieuwe oorlogen tussen de landen van de EEG zal vermijden.

Oprichting in U.K. van Campaign Nuclear Disarmament (CND) naar aanleiding van de wijdverbreide angst voor een nucleair conflict en de gevolgen van kernproeven. Sedert het begin van de jaren vijftig is U.K. de derde atoommogendheid geworden, na de VS en de USSR, en heeft het onlangs een H-bom getest. Het CND bepleit een eenzijdige ontwapening door U.K., internationale nucleaire ontwapening en strengere internationale wapenregulering d.m.v. overeenkomsten zoals het Nuclear Non-Proliferation Treaty (non-proliferatieverdrag). Zij verzet zich tegen militaire acties die kunnen leiden tot het gebruik van nucleaire, chemische of biologische wapens en tegen de bouw van kerncentrales in U.K. Voorzitters zijn Canon John Collins en Bertrand Russel. De oprichting van de CND betekent een belangrijke verandering in de internationale vredesbeweging, die vanaf het eind van de veertiger jaren werd gedomineerd door de Wereldvredesraad (WPC), een anti-westerse organisatie die werd geleid door de Communistische Partij van de Sovjet-Unie. Omdat de WPC over een groot budget beschikte en internationale conferenties met een hoog profiel organiseerde, werd de vredesbeweging vereenzelvigd met de communistische zaak. De CND vertegenwoordigt de groei van de ongebonden vredesbeweging en haar afscheiding van de WPC.

1958

Het CND organiseert de eerste openbare bijeenkomst in de Methodist Central Hall, Westminster, op 17 februari.

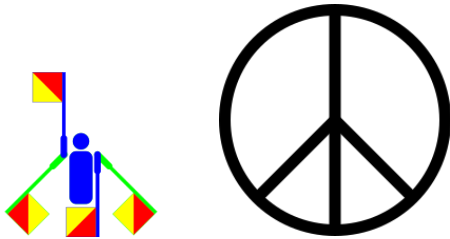
Op Pasen steunt de CND, na aanvankelijke tegenzin, een mars van Londen naar de Atomic Weapons Research Establishment (het Atoomcentrum) in Aldermaston (een afstand van 52 mijl), die is georganiseerd door een kleine pacifistische groep, het Direct Action Committee. Daarna organiseert de CND tot 1965 jaarlijkse Paasmarsen van Aldermaston naar Londen die het belangrijkste brandpunt worden van de activiteiten van de

supporters. De mars van 1958 is het onderwerp van een documentaire van Lindsay Anderson, *March to Aldermaston*.

De CND aanvaardt voorzichtig directe actie als een mogelijke methode om campagne te voeren, maar, grotendeels onder invloed van haar voorzitter, Canon Collins, verzet de leiding van de CND zich tegen elke vorm van onwettig protest.

De aanhangers van de CND zijn over het algemeen links van het centrum in de politiek. Ongeveer driekwart is Labour-stemmer en velen van het uitvoerend comité zijn Labour-partijleden. Het ethos van de CND wordt omschreven als "in wezen dat van het middenklasse radicalisme".

Het door de CND aangenomen symbool, voor hen ontworpen door Gerald Holtom, wordt het internationale vredessymbool. In een artikel in een Brits vredesmagazine vertelt de bedenker en gewetensbezwaarde Holtom: "Ik was in wanhoop. Diepe wanhoop. Ik tekende mezelf: de vertegenwoordiger van een individu in wanhoop, met de handpalmen naar buiten en beneden gestrekt, zoals Goya's boer voor het vuurpeleton. Ik formaliseerde de tekening in lijnen en tekende er een cirkel rond." Tegelijk was het teken een verwerking van de letters N en D ('Nuclear Disarmement') in de semafoortaal. Semaforen zijn seinvlaggen. De N wordt gevormd door een opwaartse en neerwaartse arm, terwijl de D bestaat uit twee neerwaartse armen. Samen combineren ze de lijnen binnen de cirkel. Het CND-symbool, de mars in Aldermaston en de slogan "Verban de bom" worden iconen en deel van de jeugdcultuur van de jaren 1960.

Er bestaat heel wat discussie en misverstand over herkomst en betekenis van het vredesteken, zoals dat het een anti-christelijk of heidens teken zou zijn. Het Zuid-Afrikaans Apartheidsregime poogde het te verbieden. Extreemrechtse en christelijk fundamentalistische groepen in de VS maakten er een satanisch tot communistisch symbool van. De bekende filosoof en intellectueel gezicht van de vredesbeweging, Bertrand Russell – tevens voorzitter van CND - reageerde in een brief op de opmerking dat het om een doodssymbool zou gaan (een omgekeerde kruisiging) met de verduidelijking dat het wel degelijk gaat om semafoortekens.

De MIR en RIG gaan samen tot MIR – RIG. Ze bestendigt de strijd van haar twee componenten, voor geweldloosheid en voor de erkenning van een statuut voor gewetensbezwaarden.

Oprichting Comité pour la paix en Algérie, n.a.v. de oorlog tussen Frankrijk (bezet Algerije sedert 1830 als kolonie) en de Algerijnse onafhankelijkheidsbewegingen. Verzet zich o.m. tegen l'Organisation armée secrète (OAS), een terreurorganisatie die de Franse koloniale aanwezigheid in Algerije blijft verdedigen. Aan de mars van 1959 namen 60.000 mensen deel en aan de marsen van 1961 en 1962 150.000.

196..

In meerdere landen worden solidariteitscomités met het Vietnamese volk opgericht om te protesteren tegen de oorlog in Vietnam gevoerd door de V.S. Het Belgisch comité komt tot stand op initiatief van de pro-Chinese communistische partij van Jacques Grippa (1913 – 1990). Het comité verenigt vredesactivisten en mensen uit politieke en syndicale middens. In 1965 wordt de Rassemblement Liègeois pour la Paix au Vietnam (RLPV) opgericht, op initiatief van de FGTV en het MOC (Mouvement Ouvrier Chrétien). Het verzamelt een 50-tal verenigingen (politieke, syndicale) en organisaties die ijveren voor vrede en democratie. De oorlog van de V.S.

dat begon in 1955 zorgt voor een vernieuwde populariteit van de vredesgedachte en is daarom een keerpunt in de geschiedenis van de vredesbeweging.

Het CND breidt haar anti-nucleaire campagnes uit met verzet tegen de oorlog in Vietnam.

1960

Het vredesteken van de CND geraakte ook buiten Groot-Brittannië bekend toen vredesactivist Albert Bigelow, zijn klein bootje uitrustte met het vredesteken op een vlag om te protesteren tegen een nucleaire test. Badges met het vredesteken worden naar de V.S. geïmporteerd door een student van de Student Peace Union (SPU), wiens organisatie het vredesteken als symbool overneemt. Aan het begin van de oorlog in Vietnam krijgt het vredesteken een bredere betekenis als anti-oorlogsteken dat ook door dienstplichtigen aan het front op helmen en aan kettingen wordt gedragen als vorm van protest.

Onafhankelijkheid van Congo. De Mouvement National Congolais van Patrice Lumumba kreeg hierbij de steun van de Belgische vredesbewegingen en van Jean Van Lierde.

Pater Pire (1910 – 1969) sticht de Vredesuniversiteit. Ze brengt mensen van verschillende afkomst en met diverse politieke en religieuze achtergronden bijeen.

Claude Autant-Lara brengt (in volle Algerijnse oorlog) de film 'Tu ne tueras point' uit, die gewijd is aan het thema dienstweigering omwille van gewetensbezwaar. De Franse censuur verbiedt deze film drie jaar lang.

Verschijnen van het eerste nummer van het blad L'Anti-antitoutiste pour la paix. Leunt aan bij de geweldloze stroming. Geloofd dat een nieuwe ethiek, voor iedereen identiek en gestoeld op respect voor het menselijk leven, wereldvrede tot stand zal kunnen brengen. Coördineert samen met andere verenigingen geweldloze acties. Deze samenwerking speelt ook een rol in de steun aan de Mars San Francisco – Moskou, 1960 – 1961, die georganiseerd wordt door het Comité voor geweldloze actie in de V.S. 20 Amerikanen, later vergezeld door Europeanen) bezoeken diverse Europese steden aan teneinde de bevolking en de regeringen aan te zetten om te werken aan de eenzijdige ontwapening van hun land.

Labour stemde op haar conferentie voor eenzijdige nucleaire ontwapening, hetgeen de grootste invloed van de CND vertegenwoordigt en samenvalt met het hoogste niveau van publieke steun voor haar programma. De resolutie wordt aangenomen tegen de wil van de leiders van de partij, die weigeren zich erdoor te laten binden en zich ervoor inspannen om de resolutie op het volgende congres ongedaan te maken. Hugh Gaitskell, de leider van de Labourpartij, belooft te zullen "vechten, vechten en nog eens vechten" tegen het besluit.

Bertrand Russell neemt ontslag uit de CND om het Comité van 100 op te richten, dat in feite de directe actie vleugel van de CND wordt. Russell stelt dat directe actie noodzakelijk is omdat de pers de belangstelling voor de CND aan het verliezen is en omdat het gevaar van een nucleaire oorlog zo groot is dat het noodzakelijk is de voorbereidingen van de regering daarop te dwarsbomen. Het Comité van 100 is opgericht als een afzonderlijke organisatie deels om die reden en deels vanwege persoonlijke animositeit tussen Collins en Russell. Hoewel het comité door velen in de CND wordt gesteund, is gesuggereerd dat de campagne tegen kernwapens verzwakt door de wrijving tussen de twee organisaties. Het comité organiseert grote sit-down demonstraties in Londen en bij militaire bases. Later breidt het uit naar andere politieke campagnes, waaronder Biafra, de oorlog in Vietnam en huisvesting in het Verenigd Koninkrijk.

1961

Op 10/12 wordt voor het eerst door leden van de dat jaar opgerichte groep Appeal for Amnesty een reusachtige kaars aangestoken op Trafalgar Square in Londen.

Labour maakt op hun conferentie het besluit voor eenzijdige ontwapening ongedaan. De mislukking van Labour in 1959 om de verkiezingen te winnen en haar afwijzing van het unilateralisme verstoren de plannen van de CND en vanaf dan beginnen haar vooruitzichten op succes te vervagen. Er wordt gezegd dat het vanaf dat moment ontbreekt aan een duidelijk idee over hoe nucleaire ontwapening zou moeten worden uitgevoerd en dat haar demonstraties een doel op zich zijn geworden. De socioloog Frank Parkin zegt dat voor veel aanhangers de kwestie van de uitvoering hoe dan ook van secundair belang is, omdat voor hen betrokkenheid bij de campagne "een expressieve activiteit is waarbij de verdediging van principes als een hogere prioriteit wordt ervaren dan 'dingen gedaan krijgen'". Hij suggereert dat het overleven van de CND ondanks haar mislukking verklaard wordt door het feit dat zij "een verzamelpunt en symbool voor radicalen" verschaft, wat voor hen belangrijker is dan "haar manifeste functie om te proberen het kernwapenbeleid van de regering te veranderen." Ondanks tegenslagen behoudt zij de steun van een significante minderheid van de bevolking en wordt zij een massabeweging, met een netwerk van autonome afdelingen en gespecialiseerde groepen en een toenemende deelname aan demonstraties tot ongeveer 1963.

Het succes van de Britse mars naar Aldermaston en het gebruik van de vlaggen en spandoeken met het vredesteken brengen Aldo Capitini, de 'bezieler van de geweldloosheid' in Italië er toe om op 24 september een mars voor 'Vrede en Broederschap' te organiseren van Perugia naar Assisi. Hij gebruikt daarvoor de regenboogvlag met in het midden de vredesduif van Picasso. Capitini vroeg een aantal vrienden om in allerijl gekleurde repen stof aan elkaar te naaien tot een vlag die in de mars kon worden gebruikt. Sindsdien geldt de 'Bandiera della Pace' als het symbool van de Italiaanse vredesbeweging

1962

Op een eerste bijeenkomst over geweldloze training worden uitgebreide programma's gepland. Zulke uitgebreide trainingen zijn nodig om burgerrechtenactivisten voor te bereiden op het geweld waarmee ze in het Zuiden geconfronteerd zouden worden.

Pater Pire sticht Vredeseilanden, om derde wereldgemeenschappen te helpen om op autonome wijze een ontwikkelingsproject te realiseren.

De organisatie Appeal for Amnesty herdoopt zich tot Amnesty International. De kaars blijft het centrale symbool van de organisatie en werd elk jaar op 10 december aangestoken voor de 'Gevangene van het jaar'.

Golf van antisemitisme in Europa. Reacties in België. Ontwerpwet tegen racisme ingediend door Henri Rolin. September: bezoek van Charles Palant en Albert Lévy, van MRAP-Parijs, aan de Joodse culturele en sportkring CCSJ (David Susskind en Léon Griner). Overeenkomst bereikt: CCJS verspreidt Droit et Liberté in België. De krant (maandelijks) zal een Belgische pagina bevatten.

De Cubaanse Raket Crisis in de herfst, waarbij de V.S. een Sovjet poging blokkeren om kernraketten op Cuba te plaatsen, creëert een wijdverspreide publieke bezorgdheid over een dreigende nucleaire oorlog en de CND organiseert demonstraties over de kwestie.

1963

6 maanden na de Cubacrisis blijkt uit een Gallup opiniepeiling dat de publieke bezorgdheid over kernwapens is gedaald tot het laagste punt sinds 1957, en er is een (door sommige CND aanhangers betwiste) opvatting dat het succes van de Amerikaanse president John F. Kennedy in het verslaan van Sovjet premier Nikita Chroesjtsjov het Britse publiek heeft doen afkeren van het idee van unilaterale nucleaire ontwapening.

11/04 Paus Johannes XXIII vaardigt, in navolging van het Concilie Vaticaan II, de encycliek Pacem in Terris uit. Ze roept alle gelovigen op om te ijveren voor de vrede.

Op de mars van Aldermaston verspreidt een clandestiene groep die zich Spies for Peace noemt, pamfletten over een geheime overheidsinstelling, RSG 6, die de mars passeert. De mensen achter Spionnen voor de Vrede zijn onbekend gebleven, behalve Nicholas Walter, een vooraanstaand lid van het Comité van 100. In de folder staat dat RSG 6 het plaatselijke hoofdkwartier zou worden voor een militaire dictatuur na een kernoorlog. Een grote groep verlaat de mars, tegen de wens van de CND leiding in, om te demonstreren bij RSG 6. Later, als de mars Londen bereikt, zijn er wanordelijke demonstraties waarin anarchisten een prominente rol spelen, die snel worden afgeschreven in de pers en in het parlement.

De steun voor de CND neemt na het verdrag over het verbod op kernproeven, een van de zaken waarvoor zij campagne had gevoerd.

Verschijnen van het laatste nummer van het blad L'Anti-antitoutiste pour la paix.

1964

Er is slechts een eendaagse mars op Aldermaston, deels vanwege de gebeurtenissen in 1963 en deels omdat de logistiek van de mars, die boven alle verwachtingen is gegroeid, de organisatoren heeft uitgeput. De Aldermaston mars werd hervat in 1965.

De MIR – RIG neemt ook de thema's kernraketten, het Palestijns – Israëlijsch conflict op.

De gewetensbezwaarden krijgen een wettelijk statuut. Ze mogen een ongewapende dienstplicht volbrengen bij de civiele bescherming. Later wordt dat recht uitgebreid naar andere sectoren (ontwikkelingssamenwerking, gezondheidszorg, cultuur,....)

Oprichting OXFAM door Antoine Allard.

Léon Griné uit het CCSJ, omwille van spanningen rond het Israëlijsch vraagstukken, samen met anderen een nieuwe organisatie op : Les Amis de Droit et Liberté. Inmiddels is de samenwerking door die spanningen, van MRAP met het blad Droit en Liberté opgeheven.

Canon John Collins neemt zijn ontslag in en steekt zijn energie in de International Confederation for Disarmament and Peace. Het uitvoerend comité van de CND gaf haar aanhangers geen stem in de Campagne tot 1961, toen een nationale raad werd gevormd en tot 1966 had zij geen formeel lidmaatschap. De relatie tussen supporters en leiders was onduidelijk, evenals de relatie tussen het uitvoerend comité en de lokale afdelingen. Het gebrek aan autoriteit van het uitvoerend comité maakte het mogelijk dat binnen de CND een breed scala van meningen werd opgenomen, maar het leidde tot langdurige interne discussies en het aannemen van tegenstrijdige resoluties op conferenties. Er was wrijving tussen de oprichters, die de CND zagen als een campagne van vooraanstaande individuen gericht op de Labourpartij, en de aanhangers van de CND (waaronder de meer radicale leden van het uitvoerend comité), die de CND zagen als een buitenparlementaire massabeweging. Collins was impopulair bij veel aanhangers vanwege zijn strikt constitutionele benadering en vond zichzelf steeds minder sympathiek met de richting waarin de beweging zich ontwikkelde.

Vanaf het midden van de jaren zestig dreigde de bezorgdheid van de anti-oorlogsbeweging over de oorlog in Vietnam de bezorgdheid over kernwapens te overschaduwen, maar de CND bleef campagne voeren tegen beide.

Hoewel de CND zich nooit formeel aan een politieke partij heeft verbonden en nooit een verkiezingscampagne heeft gevoerd, hebben CND-leden en -aanhangers zich op verschillende momenten kandidaat gesteld voor verkiezingen met als inzet nucleaire ontwapening. Het dichtst dat de CND in de buurt is gekomen van een electorale arm was de Onafhankelijke Nucleaire Ontwapening Verkiezings Campagne (INDEC) die kandidaten stelde in een paar lokale verkiezingen gedurende de jaren 1960. INDEC werd nooit gesteund door de CND op nationaal niveau en kandidaten werden over het algemeen voorgedragen door lokale afdelingen als een middel om de nucleaire dreiging onder de aandacht te brengen.

1960 – 1966

Anti-atoommarsen

1966

27.03 Eerste nationale dag tegen racisme. Meer dan 500 deelnemers. Aan het einde van de dag is de afkorting van de beweging veranderd in MRAP, gezien het belang van xenofobie voor buitenlandse werknemers en studenten. www.mrax.be

01.12 Een wetsvoorstel tegen racisme, voorbereid in de zetel van MRAX door Edith Buch, is ingediend door de socialistische deputé Ernest Glinne.

1967

Paus Paulus VI richt de pauselijke commissie Justitia en Pax op in reactie op de wens van ongeveer 2.300 bisschoppen van de wereld die bijeenkwamen in het Tweede Vaticaans Concilie. Doel : het aanmoedigen van de katholieke gemeenschap om de groei van arme regio's en sociale rechtvaardigheid tussen naties te bevorderen. Als gevolg hiervan worden lokale en nationale (diocesane) en nationale commissies voor justitie en vrede over de hele wereld gevormd.

Vredesorganisatie PAX organiseert sinds dit jaar, jaarlijks rond 21 september de Vredesweek, elk jaar met een ander thema.

1968

Oprichting Internationale van Oorlogstegenstanders (IOT). Afdeling van War Resisters International. Ze staat voor geweldloosheid, verzet zich tegen oorlog in Vietnam, is tegen de wapenindustrie en ondersteunt dienstweigeraars.

Tweede nationale dag van strijd tegen het racisme. Ze creëert een comité van initiatief voor de opening van een onthaaldienst voor de buitenlandse werknemers in Brussel. Deze dienst wordt ingehuldigd op 09.09 in een lokaal van het stadhuis in Sint-Joost-ten-Node.

Comité 100 wordt ontbonden.

1969

Het RLPV wordt herdoopt tot Rassemblement Liègeois pour la Paix

Tijdens de jaren '60 en '70 verspreidt de hippiebeweging, onder het motto 'Peace and Love', een tegencultuur die doordrongen is van geweldloos pacifisme. Er worden geweldloze acties georganiseerd in het kader van de anti-atoomstrijd (sit-ins, vredesmarsen, mensenkettingen). Er wordt ook onderricht gegeven over geweldloosheid en haar actiemethodes o.m. via de Vredesuniversiteit en later via Jeugd en Vrede. Zo ontstaat er geleidelijk aan een bredere beweging die pleit voor 'transbewapening', dwz de reconversie van de wapenindustrie en het laten varen van militaire defensie ten gunste van burgerlijke en geweldloze vormen conflictbeheersing. De eisen van radicaal pacifistische organisaties als Agir Pour la Paix en IOT vertalen zich o.a. in campagnes van burgerlijke ongehoorzaamheid (Bomspotting, Nato Game Over, War Starts Here,...) en 'spectaculaire' directe acties (blokkades van strategische plekken, het tegenhouden van treinen die wapens vervoeren,...).

1970

Oprichting Comité National d'Action pour la Paix et le développement CNAPD, door Jean Van Lierde (IRG), Pierre Galand, René Marchandise en Jean Dubosch (UBDP). Doel : het bijeenbrengen van jeugdbewegingen, ontwikkelingsorganisaties en vredesbewegingen rond thema's als vrede, de strijd om de ontwikkeling van de derde wereld, democratische vrijheden en anti-racisme.

10.03 Eerst week van de Immigratie, georganiseerd door MRAX.

Oprichting Elcker-ik, vormings- en actiecentrum, met filialen in Antwerpen, Brugge, Leuven, Mechelen, Turnhout,...., waaronder vredesactiviteiten.

Eind 70 MRAX www.mrax.be installeert haar dienst voor de buitenlandse werknemers in haar eigen lokaal, 37 rue de la Poste, 1210 Brussel

1972

De BUUV wordt omgevormd tot Vrede vzw <https://www.vrede.be/>. Wordt een studie- en informatiecentrum rond vrede en ontwikkeling, maar groeit uit tot een volwaardige antikapitalistische vredesbeweging die acties en campagnes voert tegen atoomwapens, imperialistische oorlogen, de wapenhandel, militarisering,... In haar werking werkt Vrede van het concept menselijke veiligheid en gaat ze steeds op zoek naar de economische belangen achter gewapende conflicten. De UDBP valt uiteen in diverse verenigingen waaronder Les Amis de la Paix (Seraing), of gaat op in l'Union liégeoise pour la défense de la Paix (UDLF) en Rencontres pour la paix. De ULDP komt op voor de rechten van de volkeren (Palestijnse zaak, verzet tegen de dictaturen in Latijns-Amerika) tegen de NAVO en tegen het Amerikaans imperialisme.

Vredeseilanden begint met de verkoop van modules om hun projecten te steunen. Eerst zijn het elementen die stapelbare bakstenen symboliseren, later mannetjes die een roep om hulp uitbeelden.

1973

Protest van pacifisten, jongeren en vakbondsvertegenwoordigers tegen het plan VDB om het leger te versterken en de defensiecapaciteiten van het land uit te breiden, o.m. door verlenging van de dienstplicht, met privé-milities en het afschaffen van de mogelijkheid voor studenten om de militaire dienstplicht uit te stellen.

1974

Het IOT creëert de vereniging Jeugd en Vrede om de vredeseducatie te bevorderen.

1975

Oprichting van het Overlegcentrum voor de Vrede (OCV), op initiatief van Vrede, teneinde de Vlaamse vredesorganisatie te verenigen en hun acties te coördineren. Stelt zich op als gesprekspartner t.o.v de overheid. Neemt actief deel aan de campagnes tegen de neutronenbom en tegen de raketten.

1976

De Clamshell Alliance ontwikkelt een nieuwe benadering toen ze de bezetting van de site van de Seabrook kerncentrale organiseerden. Alle Seabrook bezetters zijn verplicht deel te nemen aan een geweldloosheids-training, in te stemmen met een reeks geweldloosheidsrichtlijnen en zich te organiseren in een basis- of affiniteitsgroep. Een basisgroep is een groep van 5 tot 15 mensen die samen handelen en zich organiseren, en die de basiseenheid voor besluitvorming vormt tijdens massa-acties. Zo creëert men een ondersteunings-systeem voor elke deelnemer en vermindert of elimineert men gevoelens van isolatie in een menigte. Geen van deze elementen zijn nieuw in sociale bewegingen maar de samenvoeging ervan met consensusbesluitvorming en een niet-hiërarchische structuur is wel nieuw. De Seabrook-bezetting maakt geweldloze burgerlijke ongehoorzaamheid een beter beschikbare optie voor de grassrootsbewegingen, door een nieuw model van training en deelname. Een nieuwe generatie van geweldloze activisten en trainers is geboren.

1978

05-06 De A.V. van de V.N. beantwoordt aan de brede publieke opinie ten gunste van ontwapening door een buitengewone sessie bijeen te roepen over algemene en volledige ontwapening. In België wordt campagne gevoerd, o.a. door het CNAPD en het OCV om dit initiatief te steunen en zich te verzetten tegen de neutronenbom, die door militairen als 'proper' wordt beschouwd omdat ze de impact van de explosie reduceert en zowel wapens als infrastructuur onbeschadigd laat, terwijl ze dodelijker is dan de A- en H-bommen.

29/06 Oprichting van Justice et Paix als een non-profitorganisatie vanuit de bisschoppenconferentie, als vertegenwoordiger van de pauselijke commissie Justitia et Pax, maar met een leek aan het hoofd.

1979

Oprichting Vlaams Aktiekomitee VAKA tegen Atoomwapens. Door het wantrouwen van Pax Christi tegenover de communistische invloed slaagt het OCV er in 1979 niet in een gemeenschappelijk standpunt in te nemen rond de rakettenkwestie (de installatie van NAVO-kernraketten op Belgische bodem. Er wordt een nieuw actie-comité opgericht. Het VAKA verzamelt positieve organisaties, onderwijsinstellingen, jeugdbewegingen, vredes- en ontwikkelingsorganisaties, enz., en bestaat uit talrijke plaatselijke comités. Het VAKA wordt de belangrijkste Vlaamse organisatie in de strijd tegen kernwapens.

De nationale commissie Justice et Paix wordt gesplitst in 2 regionale commissies, een Vlaamse (Rechtvaardigheid en Vrede) www.kerknet.be/organisatie/netwerk-rechtvaardigheid-en-vrede-nrv en een Franstalige (Justice et Paix) www.justicepaix.be

9/12 Vaka organiseert eerste betoging in Brussel tegen de komst van kernraketten, met 50 000 betogers.

Oprichting Hand in Hand – Tegen racisme vzw www.anti-racisme.be Is een socio-culturele organisatie die strijdt tegen racisme en discriminatie in onze samenleving. Ze ijvert voor een positieve invulling van de diversiteit die onze maatschappij kenmerkt. Daarbij gaat ze ervan uit dat racisme en discriminatie vooral het gevolg zijn van structurele mechanismen die een structurele aanpak vergen. Deze aanpak is een samenlevings- en overheidsopdracht. We proberen deze verandering te versnellen door beroep te doen op middenveldorganisaties en burgers om druk uit te oefenen op instanties die macht hebben over deze structuren.

Jaren '80

Er volgen meerdere betogingen tegen de kernwapens. De CNAPD voert campagne onder de slogan 'Désarmer pour développer – Ontwapenen om te ontwikkelen' Deze slogan wordt verder door meerdere vredesorganisaties gebruikt.

De duif van Picasso verdwijnt uit de Bandiera della Pace om plaats te maken voor het witte opschrift 'Pace'. De originele vlag wordt bewaard bij Lanfranco Mencaroni, een vriend en medewerker van Capitini, in Collevaleza nabij Todi.

1981

De V.N. roepen 21 september uit tot Internationale dag van de Vrede.

1982

IOT organiseert de eerste trainingen geweldloze actie in het kader van de brede anti-kernwapenbeweging.

Heropening van het Anti-oorlogsmuseum in Berlijn. Vandaag zorgen Friedrich's kleinzoon Tommy Spree en een groep vrijwilligers - waaronder vele leraren - voor het museum. Het museum is erkend als een non-profitorganisatie en leeft voornamelijk van donaties. Gelegen in het centrum van Berlijn, op 21, Bruesseler Street, wordt het museum voltooid door een kunstgalerie, de »Peace Gallery« sinds 1998. De displays van het Anti-War Museum omvatten foto's, documenten en voorwerpen uit de Eerste en Tweede Wereldoorlog. Een grote wereldkaart geeft de huidige oorlogen en conflicten aan. Eén groep tentoonstellingen is gewijd aan het onderwerp moderne oorlogsvoering, d.w.z. aan chemische en biologische strijdmiddelen. Het museum presenteert ook een verzameling oorlogsspeelgoed uit de afgelopen eeuwen. Een houten trap geeft toegang tot een schuilkamer uit de Tweede Wereldoorlog. Uitgerust met veel authentieke voorwerpen roept het asiel de ongemakkelijke sfeer op van het bombardement op Berlijn tijdens de Tweede Wereldoorlog. Bovendien biedt het museum informatie en wisselende tentoonstellingen over actuele kwesties en activiteiten van de vredesbeweging. Het Anti-Oorlogsmuseum is een geassocieerd lid van de »War Resisters 'International« (WRI), die is vertegenwoordigd in een VN-comité voor ontwapening.

6/6 Waarschuwingmars tegen atoomwapens, in Antwerpen

Justice et Paix <http://www.justicepaix.be/> wordt erkend door de Franse Gemeenschap (nu Waals-Brusselse Federatie of FWB) als permanente educatieorganisatie en sinds 25/11/1997 als een niet-gouvernementele organisatie (NGO) voor ontwikkelingseducatie door het Directoraat Generaal voor Ontwikkelingssamenwerking en Belgische Humanitaire Hulp (DGD). Justice et Paix is een vereniging die tot doel heeft burgers en beleidsmakers bewust te maken van conflictsituaties en hen aan te moedigen als vredes- en rechtvaardigheidsactoren in binnen- en buitenland op te treden. Het doel van zijn werk is het ontwikkelen van een bewustzijn en een kritische kennis van de realiteit van de samenleving. Het richt zijn actie op het grote publiek, leraren, verenigingen, vooral die uit diaspora's, en politieke en economische leiders.

Op haar congres van 1982 nam de Labourpartij een beleid van unilaterale nucleaire ontwapening aan.

1983

Eind 09 Pacifisten organiseren uit protest een mensentapijt n.a.v. een expo in Brussel rond toegepaste elektronica op gebied van veiligheid en defensie, wat zij beschouwen als een wapenbeurs. De activisten worden manu militari uiteengedreven door de politie.

23/10 Hoogtepunt van de betogingen en acties tegen kernwapens is de betoging in Brussel waaraan 400.000 mensen deelnemen.

In de jaren '80 ondergaat de CND een belangrijke heropleving als reactie op de heropleving van de Koude Oorlog. Golf na golf van nieuwe leden treden toe als gevolg van een groeiende antinucleaire beweging, de sterke motivatie van haar leden, en kritiek op de CND doelstellingen door de Thatcher regering. De spanning tussen de grootmachten is toegenomen na de plaatsing van SS20's in de landen van het Sovjetblok,

Amerikaanse Pershing-raketten in West-Europa en de vervanging door U.K. van de bewapende Polaris-onderzeeërsvloot door Trident-raketten. De NAVO-oefening Able Archer 83 droeg ook bij tot de internationale spanning. Het aantal leden van de CND stijgen enorm; in het begin van de jaren '80 zijn er 90.000 nationale leden en nog eens 250.000 in lokale afdelingen. "Hierdoor werd het een van de grootste politieke organisaties in U.K. en waarschijnlijk de grootste vredesbeweging in de wereld (buiten de door de staat gesteunde bewegingen van het communistische blok). De publieke steun voor het unilateralisme bereikte zijn hoogste niveau sinds de jaren zestig. In oktober 1981 sloten 250.000 mensen zich aan bij een anti-nucleaire demonstratie in Londen. De demonstratie van de CND aan de vooravond van de plaatsing van kruisraketten in oktober 1983 is een van de grootste in de Britse geschiedenis, met 300.000 deelnemers in Londen terwijl drie miljoen in heel Europa protesteerden.

Het Glastonbury Festival speelt een belangrijke culturele rol in deze periode. De langdurige campagnerelaties van het festival zijn met de CND (1981-1990), Greenpeace (vanaf 1992), en Oxfam (vanwege haar campagne tegen de wapenhandel), alsmede de oprichting van de Green Fields als een regelmatige en zich uitbreidende eco-feature van het festival (vanaf 1984). De radicale vredesbeweging en de opkomst van de groenen in U.K. zijn op Glastonbury met elkaar verweven. Het festival heeft deze campagnes en groepen ter plaatse ruimte geboden om hun ideeën bekend te maken en te verspreiden, en het heeft grote sommen geld van de festivalopbrengsten in deze en andere doelen gestoken. In juni 1981 vond het eerste Glastonbury CND Festival plaats, en in de loop van de jaren tachtig als decennium brengt Glastonbury ongeveer 1 miljoen pond op voor CND. Het CND logo prijkt op het piramidevormige podium van Glastonbury, terwijl in de publiciteit regelmatig trots wordt verkondigd: "Dit evenement is de meest effectieve anti-nucleaire fondsenwerving in Europa". Nieuwe secties worden gevormd, waaronder Ex-diensten CND, Groene CND, Studenten CND, Tories Against Cruise and Trident (TACT), Vakbond CND, en Jeugd CND. Meer vrouwen dan mannen steunen de CND. De campagne trekt aanhangers aan die zich verzetten tegen de civiele defensieplannen van de regering, zoals uiteengezet in een officieel boekje, Protect and Survive. Deze publicatie wordt belachelijk gemaakt in een populair pamflet, Protest and Survive, door E.P. Thompson, een vooraanstaand anti-nucleair campagnevoerder uit die periode. De Britse anti-nucleaire beweging in deze tijd verschilt van die in de jaren zestig. Vele groepen ontstaan onafhankelijk van de CND, sommige sluiten zich later aan. Het eerdere bezwaar van de CND tegen burgerlijke ongehoorzaamheid werd losgelaten en is nu een normaal onderdeel van het anti-nucleaire protest. De vrouwenbeweging heeft een sterke invloed, die voor een groot deel voortkomt uit het Greenham Common Women's Peace Camp, gevolgd door het Molesworth People's Peace Camp. Een netwerk van demonstranten, dat zich Cruise Watch noemde, spoort Cruise-raketten op en valt ze lastig wanneer ze over de openbare weg werden vervoerd. Na een tijdje rijden de raketten alleen nog 's nachts onder politiebegeleiding.

Labour verliest de algemene verkiezingen waarin, na de Falklandoorlog, het buitenlands beleid hoog op de agenda staat.. De herverkiezing van een conservatieve regering in 1983 en de nederlaag van linkse partijen op het Europese vasteland "maken de inzet van kruisraketten onvermijdelijk en de beweging begint opnieuw aan kracht te verliezen". Verkiezingsnederlagen onder eerst Michael Foot en daarna Neil Kinnock leiden ertoe dat Labour het beleid van unilaterale ontwapening eind jaren tachtig laat varen. Onder het voorzitterschap van Joan Ruddock van 1981 tot 1985, zegt de CND dat haar ledental steeg van 20.000 tot 460.000. Volgens de BBC heeft de CND 110.000 leden

De groeiende steun van de CND in de jaren tachtig lokt verzet uit van verschillende kanten, waaronder Peace Through Nato, het British Atlantic Committee (dat overheidssteun ontving), Women and Families for Defence (opgericht door de conservatieve journaliste en latere parlamentslid Lady Olga Maitland om zich te verzetten tegen het vredeskamp in Greenham Common), de Campaign for Defence and Multilateral Disarmament van de Conservatieve Partij, de Coalition for Peace through Security, het Foreign Affairs Research Institute, en The 61, een particuliere inlichtingendienst. De Britse regering onderneemt ook directe stappen om de invloed van de CND tegen te gaan, waarbij minister van Defensie Michael Heseltine het Defensie Secretariaat 19 opricht "om het publiek de feiten uit te leggen over het regeringsbeleid inzake afschrikking en multilaterale ontwapening". De activiteiten van anti-CND organisaties zouden bestaan uit onderzoek, publicatie, mobilisa-

tie van de publieke opinie, tegendemonstraties, werken binnen de kerken, laster tegen CND leiders en spionage. In een artikel over anti-CND groepen meldt Stephen Dorril dat in 1982 Eugene V. Rostow, directeur van het US Arms Control and Disarmament Agency, bezorgd werd over de groeiende unilateralistische beweging. Volgens Dorril hielp Rostow bij het initiëren van een propaganda-oefening in U.K., "gericht op het neutraliseren van de inspanningen van de CND. Het zou drie vormen aannemen: mobiliseren van de publieke opinie, werken binnen de Kerken, en een 'vuile truc' operatie tegen de vredesgroepen." Een van de groepen die werd opgericht in 1981 om dit werk uit te voeren was de Coalition for Peace through Security (CPS), gemodelleerd naar de Amerikaanse Coalition for Peace through Strength. De belangrijkste activisten zijn Julian Lewis, Edward Leigh en Francis Holihan. Tot de activiteiten van de CPS behoren het laten uitvoeren van Gallup-peilingen die de mate van steun voor het Britse bezit van kernwapens aantonen, het leveren van sprekers op openbare bijeenkomsten, het benadrukken van de linkse connecties van leidende CND-figuren en het organiseren van tegendemonstraties tegen de CND. Zo worden CND-marsen vanaf het dak van het CPS-kantoor in Whitehall toegesproken en vliegt er een vliegtuig over een CND-festival met een spandoek waarop staat: "Help de Sovjets, steun de CND!". De CPS krijgt kritiek omdat ze weigert te zeggen waar haar financiering vandaan kwam, terwijl ze beweert dat de anti-nucleaire beweging wordt gefinancierd door de Sovjet-Unie. Hoewel de CPS zichzelf een volksbeweging noemt, heeft zij geen leden en wordt zij gefinancierd door The 61, "een operationele inlichtingendienst uit de particuliere sector", waarvan de oprichter, Brian Crozier, zegt dat zij wordt gefinancierd door "rijke particulieren en een paar particuliere bedrijven". Het zou ook financiering hebben ontvangen van de Heritage Foundation. Het OM beweert dat Bruce Kent, algemeen secretaris van de CND en katholiek priester, een aanhanger is van het IRA-terrorisme. Kent beweert in zijn autobiografie dat Francis Holihan de CND bespioneert. Dorril beweerde dat Holihan propaganda vanuit de lucht heeft georganiseerd, onder valse voorwendselen CND-kantoren is binnengedrongen en dat CPS-medewerkers zich bij de CND hebben aangesloten om toegang te krijgen tot de jaarlijkse conferentie van de Campagne in 1982. Als Bruce Kent op een toespraaktournee door Amerika gaat volgt Holihan hem. Aanstootgevend materiaal over Kent wordt naar kranten en radiostations gezonden, en met steun van het College Republican Committee worden demonstraties tegen hem georganiseerd. Minister Gerald Vaughan probeert de overheidssteun voor het Citizens Advice Bureau te halveren, kennelijk omdat Joan Ruddock, voorzitter van de CND, parttime bij zijn plaatselijke bureau werkt. Bruce Kent wordt door kardinaal Basil Hume gewaarschuwd niet te veel betrokken te raken bij de politiek.

In 1981 zou het Foreign Affairs Research Institute, dat een kantoor deelde met de CPS, volgens Sanity, de CND krant, een boekje hebben gepubliceerd waarin werd beweerd dat Russisch geld werd gebruikt door de CND. Lord Chalfont beweerde dat de Sovjet-Unie de Europese vredesbeweging £100 miljoen per jaar gaf, waarop Bruce Kent antwoordde: "Als dat al zo was, dan kwam het zeker niet in ons grottige kantoortje in Finsbury Park terecht." In de jaren '80 beweerde de Federatie van Conservatieve Studenten (FCS) dat één van de verkozenen van de CND, Dan Smith, een communist was. De CND spande een proces aan wegens laster en de FCS schikte op de tweede dag van het proces, bood haar verontschuldiging en betaalde een schadevergoeding en de kosten. De Britse journalist Charles Moore deed verslag van een gesprek dat hij had met de Sovjet-dubbelspion Oleg Gordievsky na de dood van de vooraanstaande Labour-politicus Michael Foot. Als redacteur van de krant Tribune, aldus Moore, werd Foot regelmatig bezocht door KGB-agenten die zich voordeden als diplomaten en hem geld gaven. "Foot, een vooraanstaand aanhanger van de Campagne voor Nucleaire Ontwapening, ... gaf door wat hij wist over debatten over kernwapens. In ruil daarvoor gaf de KGB hem kladjes van artikelen die de Britse ontwapening aanmoedigden, die hij dan kon bewerken en publiceren, zonder vermelding van de echte bron, in Tribune." Foot had van de Sunday Times een schadevergoeding wegens smaad ontvangen voor een soortgelijke bewering die tijdens zijn leven was gedaan. De veiligheidsdienst (MI5) hield toezicht op leden van de CND die zij als subversief beschouwde en vanaf het einde van de jaren 1960 tot het midden van de jaren 1970 bestempelde zij de CND als subversief op grond van het feit dat zij "door communisten werd gecontroleerd". Communisten hebben een actieve rol gespeeld in de organisatie, en John Cox, haar voorzitter van 1971 tot 1977, was lid van de Communistische Partij van Groot-Brittannië; maar vanaf het eind van de jaren 1970 degradeerde MI5 de CND van "door communisten gecontroleerd" naar "door communisten gepenetreerd".

1984

29.04 Menselijke ketting in Florennes, een kernrakettenbasis. De strijd voor ontwapening (en meer bepaald tegen de kernraketten) staat centraal in talrijke geweldloze acties (stille marsen, fakkeltochten, menselijke kettingen, fietstochten).

Oprichting van de internationale organisatie The Center for Nonviolent Communication (CNC) www.cnvc.org door Marshall Rosenberg (1934 – 2015) die hiermee zijn methode voor geweldloze communicatie verspreidt en mensen hierin opleidt, waarvan een aantal opgeleiden dezelfde opleiding gaan geven in diverse landen.

1985

In 1985 nam Cathy Massiter, een MI5 officier die van 1981 tot 1983 verantwoordelijk was geweest voor de bewaking van de CND, ontslag en deed onthullingen voor een Channel 4 20/20 Vision programma, "MI5's Official Secrets". Zij zei dat haar werk meer bepaald werd door het politieke belang van de CND dan door een bedreiging van de veiligheid door subversieve elementen binnen de CND. In 1983 analyseerde zij telefoonafluisterpraktijken van John Cox die haar toegang verschaften tot gesprekken met Joan Ruddock en Bruce Kent. MI5 plaatste ook een spion, Harry Newton, in het CND kantoor. Volgens Massiter geloofde Newton dat de CND werd gecontroleerd door extreem linkse activisten en dat Bruce Kent een crypto-communist zou kunnen zijn, maar Massiter vond geen bewijs om beide meningen te ondersteunen.[61] Op basis van Ruddock's contacten verdacht MI5 haar ervan een communistische sympathisant te zijn. In een toespraak in het Lagerhuis zei parlamentslid Dale Campbell-Savours: Binnen de dienst heerst het gevoel dat agenten waarschijnlijk zouden worden ondervraagd over de ware politieke gezindheid van mevrouw Joan Ruddock, die in 1983 voorzitter van de CND werd. De dienst is zich er ten volle van bewust dat zij geen subversieve banden heeft en daarom niet onder een van de gebruikelijke subversieve categorieën dient te worden geregistreerd. In feite wordt zij geregistreerd als contact van een vijandige inlichtingendienst nadat zij een interview heeft gegeven aan een in Londen gevestigde Sovjet-journalist die ervan wordt verdacht een inlichtingenofficier van de KGB te zijn. In het dossier van Joan Ruddock registreert MI5 verwijzingen van speciale afdelingen naar haar bewegingen - gewoonlijk openbare bijeenkomsten - en bewaarde persknipsels en de producten van post- en telefoonintercepties die zijn verkregen door actief onderzoek naar andere doelwitten, zoals de Communistische Partij en John Cox. Er zijn politierapporten over haar optredens bij demonstraties of openbare bijeenkomsten. Er zijn ook verwijzingen naar haar in verslagen van agenten die bijvoorbeeld bij de Communistische Partij werkten. Deze zouden ook in haar dossier voorkomen. Volgens Stephen Dorril rekruteerden agenten van Special Branch rond dezelfde tijd een informant binnen de CND, Stanley Bonnett, in opdracht van MI5. MI5 zou ook de penningmeester van de CND, Cathy Ashton, ervan hebben verdacht een communistische sympathisant te zijn omdat ze een huis deelde met een communist. Toen Michael Heseltine in 1983 minister van Defensie werd, werd Massiter gevraagd om voor Defensie Secretariaat 19 (DS19) informatie te verstrekken over leidend CND personeel, maar kreeg de opdracht om alleen informatie uit gepubliceerde bronnen op te nemen. Ruddock beweert dat DS19 verdraaide informatie over haar politieke partijlidmaatschap vrijgaf aan de media en kandidaten van de Conservatieve Partij. MI5 zegt dat het nu geen onderzoek meer doet op dit gebied. Brian Crozier beweerde in zijn boek *Free Agent: The Unseen War 1941-1991* (Harper Collins, 1993) dat The 61 in 1979 een mol infiltreerde in de CND.

1986

Is door de VN uitgeroepen tot het jaar van de Vrede

Garry Davis stelt zich kandidaat als bij de gemeenteraadsverkiezingen in Washington D.C. als de kandidaat van de "World Citizen Party". Hij krijgt 585 stemmen.

1988

Garry stelt zich kandidaat voor de World Citizen Party voor de Amerikaanse presidentsverkiezingen. Davis publiceerde intussen meerdere boeken ten gunste van het wereldburgerschap.

In de jaren '80 neemt het anti-imperialisme de Amerikaanse steun aan Centraal- en Zuid-Amerikaanse dictaturen op de korrel. Het Belgische defensiebeleid wordt in vraag gesteld omdat het de NAVO te slaafs volgt. Verschillende vredesorganisaties zijn voor de terugtrekking uit de NAVO. Zij zien de organisatie als een instrument van het Amerikaans imperialisme en verzetten zich tegen haar voorstellen (bvb de opstelling van Amerikaanse raketten op de Belgische bodem in de jaren 1980). Tegelijk stuit ook de militaire interventie van de S.U. in Afghanistan op veel kritiek, o.m. in trotskistische en christelijke kringen. Ze zien het Warschaupact als een instrument van het Sovjet-Russische imperialisme.

1990

Het Comité National d'action pour la Paix et developpement wordt Coordination nationale d'action pour la paix et la démocratie (de afkorting blijft CNAPD). Ze richt zich meer op mensenrechten en sociale vraagstukken.

Fusie van VAKA en OCV. De beide namen worden gemeld in hun acties en op de affiches.

De steun voor de CND is na het einde van de Koude Oorlog gedaald. Zij is er niet in geslaagd het Britse publiek te bekeren tot unilateralisme en zelfs na de ineenstorting van de Sovjet-Unie hebben Britse kernwapens nog steeds de steun van de meerderheid. "Unilaterale ontwapening is altijd door een meerderheid van het Britse publiek afgewezen, waarbij het niveau van steun voor unilateralisme stabiel is gebleven op ongeveer één op de vier van de bevolking."

In het archief van de Stasi (de staatsveiligheidsdienst van de voormalige Duitse Democratische Republiek) wordt ontdekt dat een lid van de bestuursraad van de CND, Vic Allen, informatie over de CND aan hen had doorgegeven. Deze ontdekking wordt openbaar gemaakt in een BBC TV-programma in 1999, waardoor het debat over Sovjet-bandens met de CND opnieuw opblaait. Allen nam het in 1985 op tegen Joan Ruddock voor het leiderschap van de CND, maar werd verslagen. Ruddock reageerde op de Stasi-onthullingen door te zeggen dat Allen "zeer geen invloed had op de nationale CND, en als pro-Sovjet nooit de voorzitter had kunnen worden", en dat "CND evenzeer tegen Sovjet kernwapens was als tegen Westerse.

1991

Het IOT wordt omgedoopt tot Forum voor Vredesactie www.vredesactie.be Blijft geaffilieerd met het WRL. Organiseert diverse sensibiliseringscampagnes tegen de aanwezigheid van kernwapens in België (Bomspotting), tegen de uitwassen van de NAVO en tegen de wapenlobby.

Oprichting De Vuurbloem, door Pat Patfoort en Josiane Burrick. Organisatie voor geweldloze communicatie en conflicthantering

1994

Opschorting van de militaire dienstplicht in België. Deze wet komt tot stand binnen de context van het einde van de Koude Oorlog. Sluit ook aan bij het proces van de toenemende specialisatie van legers.

1996

Oprichting van het Collectif Solidarity Against Exclusion vzw (CSCE) <http://www.asbl-csce.be/>. Bundelt mensen (met of zonder werk), verenigingen en vakbonden samen tegen uitsluiting en om machtsverhoudingen op te bouwen voor de ontwikkeling van een samenleving die eerlijker en gelijkwaardiger is. Verspreidt zijn analyses via de krant. Verdedigt het recht op werkloosheid en werkloosheidsuitkering. Lid van de CNAPD.

1997

Ter voorbereiding van het nieuwe millennium lanceren de Nobelprijswinnaars voor Vrede een oproep gericht aan de staatshoofden van de lidstaten van de V.N :

- de jaren 2001 – 2010 uit te roepen tot 'Decennium voor een Cultuur van Geweldloosheid';
- bij de aanvang van dit decennium, het jaar 2000 uit te roepen tot het 'Jaar van opvoeding Geweldloosheid';
- gedurende dit decennium geweldloosheid te onderwijzen op elk niveau van onze samenlevingen zodat de kinderen van de wereld zich bewust worden van de echte, praktische betekenis van geweldloosheid in hun dagelijkse leven en van de voordelen die dit voor hen meebrengt, en teneinde het geweld, en het daaruit voortvloeiende lijden, dat voortdurend tegen en tegen de mensheid in het algemeen is uitgeoefend, te verminderen.

De oproep is ondertekend door Adolfo Perez Esquivel, Aung San Suu Kyi, Betty Williams, Carlos F.X. Belo, Oscar Arias Sanchez, de Dalai Lama, David Trimble, Desmond Tutu, Elie Wiesel, Frederik W. de Klerk, Henry Kissinger, Jody Williams, John Hume, Jose Ramos Horta Joseph Rotblat, Lech Walesa, Mairead Corrigan-Maguire, Mikhail Gorbachov, Moeder Theresa, Nelson Mandela, Norman Borlaug, Oscar Arias Sanchez, Rigoberta Menchu Tum, Shimon Perez, UNICEF, Yasser Arafat.

1998

De Rassemblement des Femmes pour la Paix wordt omgedoopt tot Femmes pour la Paix.

De interventies van de NAVO in Kosovo worden door de vredesorganisaties bekritiseerd.

10/11 De A.V. van de VN roept :

- het jaar 2000 uit tot 'Internationaal Jaar voor een Cultuur van Vrede', met de focus op onderwijs en vorming in vrede en geweldloosheid,
- de jaren 2001 – 2010 tot het 'Internationaal Decennium voor een Cultuur van Vrede en Geweldloosheid voor de kinderen van de wereld'.

Ze nodigt daarbij :

- de Secretaris-Generaal uit om op deze zitting (de 55ste bij de A.V.) een, in overleg met de Lidstaten, betrokken instellingen van de V.N. en ngo's, een rapport ter beoordeling voor te leggen en een ontwerpactieplan om de implementatie van het decennium op lokaal, nationaal, regionaal en internationaal niveau te bevorderen en de activiteiten van het Decennium te coördineren;
- de Lidstaten uit de noodzakelijke stappen te nemen om te waarborgen dat de praktijk van vrede en geweldloosheid wordt aangeleerd op alle niveaus van hun respectievelijke samenlevingen, m.i.v. de onderwijsinstellingen;

- de betrokken instellingen van de VN uit, in het bijzonder de UNESCO en het United Nations Children's Fund, ngo's religieuze gemeenschappen en groepen, onderwijsinstellingen, artiesten en media uit het Decennium te steunen in het voordeel van ieder kind van de wereld;

09/12 De VN aanvaarden de Verklaring over Mensenrechtenverdedigers. De verklaring garandeert het recht op vrijheid van vereniging en communicatie met andere organisaties, het recht op informatie en het recht op effectieve bescherming door het recht. Iedereen heeft het recht 'nieuwe ideeën en beginselen ten aanzien van de mensenrechten te ontwikkelen en die uit te dragen' en 'individueel of in vereniging met anderen, deel te nemen aan vreedzame acties tegen schendingen van mensenrechten en fundamentele vrijheden'. De verklaring waarborgt ook het recht om middelen en hulp te werven, ook van buiten de grenzen van het land. Er is sinds 2000 een speciale rapporteur van de VN voor mensenrechtenverdedigers.

1999

Het Internationaal Jaar voor een Cultuur van Vrede lanceert "Afspraak 2000" (internationale benaming "Manifesto 2000). Daarin wordt naar een persoonlijk engagement gevraagd om dagelijks en in de eigen omgeving te werken aan een cultuur van vrede. De tekst luidt :

"Ik besef dat ik mee verantwoordelijk ben voor de toekomst van de mensheid en de vrede in deze wereld. Daarom wil ik in mijn dagelijkse leven, mijn gezin, mijn klas, mijn werk, mijn omgeving, mijn land en mijn plaats in de wereld :

1. Alle leven eerbiedigen. Eerbied hebben voor het leven en de waardigheid van iedere mens, zonder discriminatie en zonder vooroordelen;
2. Geweld verwerpen. Actief geweldloos handelen en geweld in alle vormen – fysiek, seksueel, psychologisch, economisch en sociaal – verwerpen, vooral tegenover de meest misdeelden en kwetsbaren;
3. Met anderen delen. Mijn tijd en materiële middelen delen en zo uitsluiting en onrecht, politieke en economische onderdrukking helpen bestrijden;
4. Luisteren om te begrijpen. Vrijheid van meningsuiting en culturele verscheidenheid verdedigen, en steeds de voorkeur te geven aan dialoog en communicatie boven fanatisme, laster en afwijzing van anderen;
5. Zorg dragen voor onze planeet. Op een verantwoorde wijze consumeren met het oog op de bescherming van het natuurlijke evenwicht op onze planeet;
6. Solidariteit herontdekken. Meebouwen aan de gemeenschappen waartoe ik behoor met aandacht voor de volwaardige deelname van vrouwen, respect voor democratische beginselen en met het oog op (nieuwe vormen van) solidariteit."

Het plan ziet er als volgt uit :

Lokaal niveau. Gemeentelijke resolutie voor een cultuur van vrede en geweldloosheid → Nationaal niveau. Nationale wet voor een cultuur van vrede en geweldloosheid, en Nationaal onderzoeksinstituut voor de preventie en de geweldloze resolutie van conflicten → Regionaal niveau. Regionale resolutie voor een cultuur van vrede en geweldloosheid → Internationaal niveau. VN onderzoeksinstituut voor de preventie en de geweldloze resolutie van conflicten, en internationale conventie voor een cultuur van vrede en geweldloosheid.

2000

Oprichting van Le Comité Surveillance OTAN (CSOTAN), <http://www.csotan.org/> als reactie op de verandering van de NAVO van schild naar zwaard. Veel burgers in België zijn ontsteld over de NAVO-bombardementen op

Joegoslavië, gevolgd door de bezetting van Kosovo. Voor de oprichters van het CSOTAN is verontwaardiging een bron van reflectie over het historische keerpunt van deze eerste bondgenootschapsoorlog tegen een soeverein land van Europa. Lid van het CNAPD.

Tegen september hebben 6 miljoen mensen wereldwijd "Afspraak 2000" ondertekend.

De gemeentelijke overheden worden uitgenodigd de cultuur van vrede en geweldloosheid te bevorderen. Daartoe worden ze opgeroepen om op gemeentelijke vlak een resolutie aan te nemen waarin ze hun engagement ter bevordering van de vrede en geweldloosheid uitspreken. Een voorbeeld van een intentieverklaring

"Om vrede duurzaam te maken moeten vrede en geweldloosheid gedragen worden door alle mensen. Dit inzicht zette de VN ertoe aan op de eerste 10 Jaar van het nieuwe millennium uit te roepen tot het 'Internationaal Decennium voor een Cultuur van Vrede en Geweldloosheid voor de kinderen van de wereld'. Hiermee beantwoordden zij op een historische oproep van alle Nobelprijswinnaars voor Vrede.

Ook wij burgemeester en schepenen en de volledig gemeenteraad van..... willen ons inzetten om de eerstvolgende 10 jaar in het teken te plaatsen van een cultuur van vrede en geweldloosheid. 10 jaar lang willen wij met speciale aandacht initiatieven nemen en steunen die vrede en geweldloosheid bevorderen. 10 jaar lang willen wij ons meer bewust inzetten om samen met de mensen uit onze gemeente te werken aan een meer veilige, en een meer vrije en meer rechtvaardige samenleving. Daartoe nemen wij "Afspraak 2000" als richtlijn. Daarom willen wij in onze gemeente alle leven eerbiedigen; geweld verwerpen; met anderen delen; luisteren om te begrijpen; zorg dragen voor onze planeet en solidariteit herontdekken.

Deze verklaring opent binnen onze gemeente het 'Internationaal Decennium' voor een Cultuur van Vrede en Geweldloosheid voor de kinderen van de wereld'. Zo willen wij bijdragen tot de wereldwijde beweging die toekomstige generaties wil behoeden voor de gesel van oorlog en geweld. We hopen oprecht dat onze plaatselijke actie, vandaag gestart in vele andere gemeenten, tijdens de komende 10 jaar mag verder groeien om uiteindelijk in 2010 te leiden tot de ratificatie van een 'internationale Conventie voor Geweldloosheid' die blijvend door het Internationaal Recht bepaald en beschermd wordt."

2001

Oprichting Stop the War, www.stopwar.org.uk na het aankondigen door George W. Bush van 'de oorlog tegen terrorisme n.a.v. 9/11. Stop the War wil de oorlog in Afghanistan, Irak, Libië en elders stoppen. Ook wil ze de oorlog tegen de oorlogsondernemingen van het Britse establishment en het verspillen van publieke middelen aan militarisme stoppen. Ondersteunt de Palestijnse rechten, bestrijdt racisme en islamofobie en verdedigt de burgerlijke vrijheden.

Oprichting All Win Network. Doel : conflictsituaties omzetten in situaties waarin iedereen tot zijn/haar recht komt, door toepassing van de sociocratische besluitvorming, een Onvoorwaardelijk Basisinkomen voor iedereen,.....

2002

Vanaf september lanceert de Italiaanse vredesbeweging de campagne 'Pace da tutti i balconi' (een vredesvlag aan elke balkon).

Volgens het Italiaanse persagentschap ANSA hingen er begin maart 2003 (op drie weken van het begin van de Golfoorlog) maar liefst 1 miljoen vredesvlaggen aan de gebouwen met inbegrip van het huis waar het bekende reality-programma 'big brother' zich afspeelde. Toen bleek dat de vredesvlag ook tal van publieke gebouwen sierde zag de regering zich genoodzaakt om de burgemeesters te waarschuwen dat dit strafbaar. Volgens een wet uit 1998 mogen alleen EU-, de nationaal Italiaanse, regionale en gemeentelijke vlaggen aan

publieke gebouwen uitgehangen worden. Maar vele gemeenten bleven dit verbod negeren. “Deze vlag verwijst naar een waarde waarvan ik denk dat ze belangrijk is voor de meerderheid van de Italiaanse burgers”, zo luidde het argument van de burgemeester van Firenze. De Italiaanse krant Corriere della Sera (20 maart 2003) liet verschillende leidende adverteerders aan het woord die beweerden dat de vredesregenboogvlag populairder was geworden dan de Italiaanse nationale vlag. In november 2009 maakten jongeren van GPACE (Give Peace a Chance Everywhere) een vredesvlag van 21 meter breed en 40 meter lang in Lecce (Salento).

De populariteit van de vredesvlag valt te verklaren omdat het een zeer eenvoudig medium is met een duidelijk herkenbare boodschap, dat gemakkelijk kan worden uitgehangen. Het dragen of hangen van een vredesvlag is niet noodzakelijk verbonden aan concrete politiek-ideologische uitingen, zoals dat het geval is met partijvlaggen. Vrede is een weinig controversiële maar ook breed interpreteerbare waarde waar nagenoeg iedereen zich in kan vinden. Dat maakte de regenboogvlag tot een populair exportproduct. Overal in Europa werd de regenboogvlag - samen met het bom-verbodsteken, het symbool van verzet tegen de oorlog in Irak. De symbolische betekenis van de regenboogvlag, 'eenheid in verscheidenheid', werd zichtbaar gemaakt in tal van Europese straten en op de televisieschermen. De Italiaanse producent, Franco Belsito die in 18 jaar slechts 1.000 vlaggen had gemaakt, zag zich nu geplaatst voor een vraag die in de miljoenen liep. Al gauw kwamen er exemplaren op de markt waarbij Pace naar het Engels of een lokale taal werd vertaald.

De vredesvlag is niet de enige regenboogkleurige vlag. De officiële vlag van de stad Cusco in Peru draagt eveneens zeven regenboogkleuren. De vlag vindt haar oorsprong in de Incacultuur waar ze Wiphala werd genoemd. Ze moest het Incaterritorium uitstralen. De Internationale Coöperatieve Alliantie aanvaardde de regenboogvlag in 1925 als het officiële symbool van de organisatie. Het idee om de zeven regenboogkleuren te gebruiken stamt van de Franse professor Charles Gide die wilde verwijzen naar 'eenheid in verscheidenheid' en de kracht van het licht, verlichting en vooruitgang. De bekendste regenboogvlag is wellicht die van de homobeweging die in het Angelsaksisch ook wel bekend is als 'LGBT Pride Flag' (Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender). Ze werd in 1978 ontworpen door de kunstenaar Gilbert Baker om te gebruiken tijdens de Gay Freedom Day Parade datzelfde jaar in San Fransisco. De oorspronkelijke vlag telde acht kleuren, waarbij Baker aan elke kleur een betekenis hechtte. Een jaar later kwam er een nieuwe (de huidige) versie in omloop met slechts zes kleuren.

2003

Onder impuls van Stop the War betogen miljoenen mensen wereldwijd tegen de oorlog van de V.S. tegen Irak. Op 15.02 zo'n 75 000 mensen in Brussel, 2 miljoen mensen in Londen. In samenwerking met de Stop de Oorlog Coalitie en de Moslim Associatie van Groot-Brittannië, organiseert de CND anti-oorlogsmarsen onder de slogan "Val Irak niet aan", waaronder protesten op 28 september 2002 en 15 februari 2003.

2005

Het CND organiseert een wake voor de slachtoffers van de bomaanslagen in Londen in 2005.

MORI voert een opiniepeiling uit waarin gevraagd wordt naar de houding ten opzichte van Trident en het gebruik van kernwapens. Op de vraag of U.K. Trident zou moeten vervangen, zonder dat de kosten worden

vermeld, antwoordt 44% van de respondenten "Ja" en 46% "Nee". Wanneer dezelfde vraag wordt gesteld en de kosten worden genoemd, daalt het percentage "Ja" tot 33% en stijgt het percentage "Nee" tot 54%.

Op de vraag "Zou u het goed- of afkeuren als het U.K. kernwapens zou gebruiken tegen een land waarmee we in oorlog zijn?". Keurt 9% het goed als dat land geen kernwapens heeft, en 84% keurt het af. 16% is het ermee eens als dat land wel kernwapens heeft maar ze nooit gebruikt, en 72% is het er niet mee eens. 53% keurt het goed als dat land kernwapens gebruikt tegen U.K. en 37% keurt het af. Het beleid van de CND om zich te verzetten tegen Amerikaanse nucleaire bases zou in overeenstemming zijn met de publieke opinie.

Hoewel de vredesvlag zijn opmars maakte als uiting van verzet tegen de oorlog in Irak, is de symbolische betekenis veel algemener geworden. In verschillende landen lopen er campagnes die gehoor geven aan de oproep van de Verenigde Naties om 21 september bekendheid te geven als de "dag van wereldwijde wapenstilstand en geweldloosheid". De Verenigde Naties roepen lidstaten, organisaties en individuen op om de dag te herdenken, onder meer door onderwijs en bewustmaking van het publiek. De vredesvlag is een gemakkelijk manier om te tonen dat je aan die oproep gehoor geeft.

2006

Oprichting van Intal op initiatief van enkele derdewereld- en vredesactivisten en vanuit het bestaande samenwerkingsverband Intal, een groepering van Geneeskunde voor de Derde Wereld, Filipijnengroepen, Iniciativa Cuba Socialista, e.a. Dit samenwerkingsverband voerde in de periode 1998-2007 een programma voor ontwikkelingssamenwerking uit, met subsidies van het ministerie van Ontwikkelingssamenwerking. Dat programma omvatte een Zuidluik – steun aan partnerorganisaties in de Filipijnen, Cuba, de DR Congo en Palestina – en een Noordluik – educatie en actie in België rond thema's van gezondheid, ontwikkeling en vrede. De activiteiten van Intal en haar toenmalige lidorganisaties kregen een zekere weerklank - rond Palestina, de Filipijnen, Latijns-Amerika, de oorlogen in Irak en Libanon, het thema gezondheid en globalisering,... Maar de mensen die hiermee werden bereikt konden zich niet op vaste basis engageren: ze konden geen lid worden van Intal en er bestonden geen lokale Intal-groepen. Er was dus een nood om met Intal ook *beweging* te maken, letterlijk. De naam, het logo en de website www.intal.be waren er al. Er volgden nog contactkaartjes, voorstellingsfolders en lidkaarten, en na een eerste algemene vergadering was de ledenbeweging Intal geboren, al snel gevolgd door de eerste lokale groepen. Doel : Met alle aangesloten groepen een tegenmacht opbouwen in Noord en Zuid om samen het recht op gezondheid, ontwikkeling en vrede te realiseren.

Het CND start een campagne tegen kernenergie. Haar ledental, dat van een piek van 110.000 in 1983 tot 32.000 was gedaald, verdrievoudigt nadat premier Tony Blair zich heeft uitgesproken voor kernenergie.

2007

De CND voert campagne tegen de Trident-raket. In maart organiseert ze een bijeenkomst op Parliament Square ter gelegenheid van de motie in het Lagerhuis om het wapensysteem te vernieuwen. De bijeenkomst wordt bijgewoond door meer dan 1.000 mensen. De bijeenkomst wordt toegesproken door de Labour-parlementsleden Jon Trickett, Emily Thornberry, John McDonnell, Michael Meacher, Diane Abbott en Jeremy Corbyn, die tegen de verlenging van Trident stemden, en Elfyn Llwyd van Plaid Cymru en Angus MacNeil van de Schotse Nationale Partij. In het Lagerhuis stemmen 161 parlementsleden (waarvan 88 van Labour) tegen de vernieuwing van Trident en de motie van de regering wordt alleen aangenomen met de steun van de Conservatieven.

2010

Oprichting van Action pour la Paix, met de steun van Vredesactie. Samen voeren ze campagnes en ijveren voor geweldloosheid dmv trainingen in geweldloze directe actie.

De Internationale Vredesdag valt nagenoeg samen met een bijeenkomst van de Europese ministers van Defensie in Gent. De vredesbeweging riep de Gentse bevolking op om de vredesvlag uit te hangen om het verzet tegen de oorlog in Afghanistan, kernwapens en de militarisering van de Europese Unie zichtbaar te maken. Honderden Gentenaars geven gehoor aan de oproep. Tijdens een persconferentie in het Gentse Stadhuis overhandigen vertegenwoordigers van de vredesbeweging een grote regenboogkleurige mastvlag aan burgemeester Daniel Termont, die later aan het stadhuis wordt gehesen. Het stadsbestuur verspreidde de oproep van de vredesbeweging op haar website en de burgemeester legde de Europese Defensie-ministers uit waarom Gent zich een vredesstad noemt. De vredesbetoging van 23 september telt 2.000 manifestanten getooid met tientallen vredesvlaggen.

2012

Het feit dat de Nobelprijs voor de Vrede toegekend is aan de EU wordt bekritiseerd door de vredesbewegingen omdat de meeste EU-staten ook lid zijn van de NAVO en participeren aan militaire interventies in het buitenland (Afghanistan, Kosovo)

Na de implosie van de S.U. mobiliseren de anti-imperialisten met wisselend succes tegen de olie-oorlogen in Irak (1991 en 2003). Vandaag klagen organisaties zoals Vrede het imperialistisch karakter aan van sommige conflicten (bvb het Israëliësch-Palestijns conflict) en van de zgn 'humanitaire' oorlogen in Kosovo, Afghanistan, Libië en Syrië.

Op vrijdag 21 september, de internationale dag van de vrede, ontvouwt Vrede vzw samen met het Vredeshuis en 180 scholieren de grootste vredesvlag ter wereld. Met dit initiatief wil Vrede vzw reageren op de nog altijd voortschrijdende bewapening en militarisering. Het record wordt gevestigd op de Gentse Korenmarkt in aanwezigheid van Burgemeester Termont en verschillende schepenen. Het vorige record dateert van 2009 in het Italiaanse Lecce. Het wereldrecord vormt een reactie op de hoge militaire uitgaven. In 2011 gaf de wereld 1,74 biljoen dollar uit aan legers en wapens. Een astronomische bedrag dat in schril contrast staat met de wereldwijde uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking die daar nog geen tiende van bedragen.

2013

Jeugd en Vrede verandert haar naam in Tumult www.tumult.be

Oprichting Agir pour la Paix <http://agirpouurlapaix.be/> door samensmelting van MIR-IRG en Action pour la Paix.

Stop the War staat centraal in het mobiliseren van oppositie tegen de bomaanslag op Syrië door het VK, zoals voorgesteld door de regering van David Cameron. Dit artikel is beschikbaar van parlementsleden die tegen militaire interventie zijn gestemd.

Oprichting Vredeswijzer, door Marleen Brutyn. Doel : de methodes aanreiken om conflictsituaties om te zetten naar situaties waarin iedereen tot zijn/haar recht komt.

2015

De Universele Verklaring van de Mensenrechten is in meer dan 460 talen beschikbaar. Voortvloeiend uit Universele Verklaring zijn door de Verenigde Naties meer dan zestig verdragen en verklaringen op het terrein van mensenrechten aangenomen. Uit de Universele Verklaring kwamen ook tientallen internationale en duizenden plaatselijke organisaties voor mensenrechten voort. Een daarvan is Amnesty International, de organisatie die in 1998 eveneens het Guinness Book of Records haalde met een wereldrecord van 13,5 miljoen handtekeningen als steunbetuiging aan de Universele Verklaring. De VN stelden door de jaren heen internationale dagen in om mensenrechtenonderwerpen en de mensenrechten van bepaalde groepen, plus

de bijbehorende VN-programma's, onder de aandacht te brengen. Naast 10 december zijn die internationale dagen onder meer:

- 20 februari: dag van de [sociale rechtvaardigheid](#)
- 8 maart : Internationale Vrouwendag (reeds lang voor de oprichting van de VN)
- 21 maart: dag voor de uitbanning van [rassendiscriminatie](#)
- 1 mei : dag van de Arbeid (reeds lang voor de oprichting van de VN)
- 3 mei: dag van de [persvrijheid](#)
- 20 juni: dag van de [vluchteling](#)
- 26 jun., dag van steun aan slachtoffers van [marteling](#)
- 23 augustus: dag van de herdenking van de [slavenhandel](#)
- 21 september: dag van de [vrede](#)
- 16 november: dag van de [verdraagzaamheid](#)
- 20 november: dag van de rechten van het [kind](#)
- 25 november, dag van de uitbanning van [geweld tegen vrouwen](#)
- 2 december, dag van de afschaffing van de [slavernij](#)
- 3 december: dag van de mensen met een [beperking](#)
- 18 december, dag van de [migranten](#)

2016

Platform geen gevechtsvliegtuigen. Meer dan 100 Belgische middenveldorganisaties tekenen de platformtekst van de vredesbeweging tegen de plannen van de regering om nieuwe gevechtsvliegtuigen aan te kopen.

Veel mensen geloven dat het niet volstaat om op de vrede te wachten, maar dat er voorstellen moeten gedaan worden om er actief naartoe te werken. Vanaf de 19de eeuw tot op vandaag worden verschillende suggesties gedaan. De creatie van het internationaal recht, educatie en cultuur, verbodering tussen de volkeren, confederatie van naties, de strijd tegen ongelijkheid. Ze worden elk op hun beurt aangeprezen als manieren om de oorlog te verbannen. Parallel aan de collectieve actie, wordt ook opgekomen voor vrede op individueel niveau. Zo is het de keuze van gewetensbezwaarden om pertinent te weigeren mensen te doden (zelfs in oorlogstijd). Voor sommige pacifisten kan de strijd tegen oorlog enkel gevoerd worden door elke vorm van geweld te bannen. Geweld is voor hen per definitie een synoniem voor oorlog. Verre van een passieve houding te zijn, wordt pacifisme opgevat als een verzetsmethode gebaseerd op respect voor de integriteit van de ander.

Kunst en cultuur zijn belangrijke dragers van de pacifistische waarden. Vredesfeesten, filmvertoningen en vredesconcerten pogen een breed publiek aan te spreken. In België brengen kunstenaars het thema 'vrede' aan in de beeldende kunsten (Frans Massereel, Roger Somville), de literatuur (Jean Tousseul, Maurice Carème, de strip en de karikatuur (Franquin, Cartooning for peace), de cinema (Alfred Machin) en de muziek (Jacques Brel, Ferre Grignard). Internationaal o.a. Romain Rolland, Jean Giono, Louis-Ferdinand Céline, Stefan Zweig, Boris Vian, Bob Dylan, John Lennon en Yoko, Joan Baez, Stanley Kubrich, Francis Ford Coppola.

Er zijn diverse vredessymbolen waarvan badges en stickers gemaakt zijn. Het logo 'Peace and love', getekend door Gerald Holtom, is het eerste symbool van de tegenstanders van kernwapens. Bestaande uit de ND (Nuclear Disarmament) beeldt het tegelijk een wanhopige man uit, de armen neerwaarts gespreid. Geleidelijk aan wordt het symbool aangewend als teken van geweldloosheid en vrede in het algemeen. De regenboog wordt gebruikt op de vaandels van de Angelsaksische aanhangers van geweldloosheid en op de Italiaanse bandiere della pace. De duif met de olijftak verwijst zowel naar de Griekse mythologie als naar de Bijbel. Hij werd door Pablo Picasso in 1949 gepopulariseerd als vredessymbool.

Foto's uit tentoonstelling "Give Peace a Change, Gent mei – juni 2018, georganiseerd door www.vrede.be

Dit overzicht is slechts beperkt tot een deel van de internationale en nationale vredesorganisaties. Naast de voornoemde zijn er nog tal van Noord-Zuidorganisaties, organisaties die ijveren om de belastinggelden te mogen spenderen in vreedevolle activiteiten in plaats van aan wapens, zoals Actiecomité voor Vredesbelasting (VRAK), organisaties voor geweldloze communicatie en conflicthantering (non-violent communication),....

2017

Op 15 mei verbreekt Ieper verbreekt het wereldrecord van de grootste wereldvlag. Er wordt een vredesvlag van 58 op 31 meter opengevouwen.